PAZAR
26 ŞUBAT 1933
8 inci sene No. 2531
NUSHASI 5 KURUŞTUR

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri
Siirt Meb'usu MAHMUT
Umumî Neşriyat ve Yazı Müdürü
ETEM IZZET

Yeni Kontenjan Listesi ve Kararname Yarın Çıkıyor

Küp şeker, Toz şeker

Son günlerde, memleketin bazı taraflarında yine şeker ihtiyacından bahsediliyor. Bilhassa cenup vilâyetlerimizin gümrüklerinde vagonlarca şekerin birikip kaldığı ileri sürülüyor ve bu şekerlerin ithaline müsaade isteniyor.

Kanaatimizce bir karara varmadan evvel memlekette bugün mevcut olan şeker stokunun mikdarını bilmek lâzımdır. Bizim tahkikatımıza nazaran bugün piyasada mevcut olan mikdar hariç olduğu halde yalnız yerli fabrikaların elinde bin iki yüz vagon şeker mevcuttur.

Bu mikdar, memleketin hiç olmazsa dört aylık ihtiyacına tekabül eder. Yalnız bir farkla ki, bu şekerlerin küp değil, toz olmasıdır. Halbuki aranan şey küp şekerdir.

O halde halledilecek, karar verilecek mesele şu olmalıdır: Memlekette bu kadar şeker varken; sırf küp şeker isteniyor, tahsisen küp şeker aranıyor diye yeniden şeker ithaline müsaade edilsin mi?.. Kanaatimizce bu karda birinci derecede âmil olacak şey, memleketin döviz vaziyetidir, döviz müvazenesidir. Bunu takdir edecek mevkide de birinci derecede hükûmet bulunuyor. Eğer döviz noktai nazarından Maliye ve İktisat vekâletleri şeker ithalinde bir mahzur görmüyorlarsa mesele yoktur. Bununla beraber yerli şekerlerin sürülmesine de meydan vermek tabiîdir.

Döviz müvazenesi yapacağız, tediye ve ticaret müvazenesi temin edeceğiz diye, ağır hafif bir çok takyidat vazediyoruz. Bu takyidat; her sınıf halkımızın sırtına yükleniyor. Hükûmetin bu tedbir ve takyidatı ittihaz etmesindeki zarureti halk ta takdir ettiğ için bile bile katlanıyor. Biz kuvvetle umuyoruz ki, ayni halka : — "Küp şeker yerine, yalnız bir kaç ay için, toz şeker kullanacaksınız!" demek hiç ağır gelmiyecek... Eldeki toz şekerler istihlâk edildikten sonra yeniden ihtiyaç nisbetinde küp şeker getirtmek daima mümkündür.

Şunu da ilâve edelim: Yerli fabrikalar, Uşak, Alpullu, Eskişehir fabrikaları küp tesisatını tevsi edecekleri için altı ay sonra küp şeker meselesi de halledilmiş olacaktır.

Esasen evlerimizde küp veya toz şeker kullanmak; bir itiyat meselesidir. Öyle aileler var ki, bu itiyadın tesiri altında mutfaklarında yalnız küp şeker kullanmaktadırlar. Asırlardan beri ruhlarında, vicdanlarında yer bulan bir çok âdetleri, hurafeleri bir karar ve hamle ile söküp atan halkımız; bir kaç ay için küçük bir itiyatlarını tadil etmekte asla tereddüt etmezler, sanıyoruz.

Siirt Meb'usu
MAHMUT

Muhterem Karilerimize

Milliyet bugünden itibaren muhterem karilerine kapalı olarak takdim ediliyor. Gazetelerin okunduktan sonra karilerimize verildiği bir çok defalar şikâyeti mücip olmuştur. Filhakika sıhhat noktai nazarından her kariin yeni ve okunmadık bir gazete satın almak istemesi tabiidir. Bu samimî mulâhazayı nazarı itibare alarak makinemizde icap eden tadilâtı yaptık Bugünden itibaren muhterem karilerimiz "Milliyet" i açılmadık olarak elde edebileceklerdir. Bunun için yegâne şey şundan ibarettir; muvezzie:

— Açılmadık Milliyet isterim... demek....

Kendi sıhhatları namına muvezzilerden açılmadık Milliyet istemelerini muhterem karilerimizden rica ederiz.

Yeni kararname Heyeti vekilede kabul edildi

Kararnamenin ihtiva ettiği esaslar iş âlemini sevindirecek mahiyette

Iktısat Vekili Celâl Bey

ANKARA, 25 (Telefonla) — İcra Vekilleri Heyeti saat on dokuzda toplanmıştır. Bu toplantı saat yirmi ikiye kadar devam etmiş nisan, mayıs, haziran, temmuz, ağustos ve eylûl aylarına ait kontenjan listelerile merbut kararname müzakere ve kabul olunmuştur. Yeni kararname yarın Reisicümhur Hazretlerinin tasdiklerine arzolunacaktır ve Resmî Gazetenin pazartesi nüshasında neşrolunacaktır. Altı aylık yeni liste bu güne kadar tanzim edilen listelere nisbetle çok daha geniş tutulmuştur. Kontenjan harici memlekete ithaline müsaade edilen eşya tarife listesinin D. cetveline yeniden 70, 80 kalem eşya ilâve olunmuştur. Öğrendiğime göre yeni kararnamenin ihtiva ettiği esaslar memleketin iş âlemini sevindirecek mahiyettedir. Malûmdur ki hükûmet 933 bütçesi etrafında tetkikatta bulunurken yeni bütçenin 175 milyon lira üzerinden tesbitine karar vermişti. 932 varidat bütçesine nazaran beş altı milyonluk bir fazlalık arzedecek olan yeni bütçede bu farkın artmak istidadını gösteren gümrük varidatımızla kapanacağı mülâhazası izhar edilmişti. Bu neticenin alınmasını kolaylaştırmak için yeni kontenjan listesi bu altı aylık müddet

(Devamı 2 inci sahifede)

Gazi Hz.

ISTANBUL, 25 (A.A.) — Reisicümhur Hazretleri bugün öğleden sonra otomobille Bey oğlunda bir gezinti yapmışlar ve geç vakit saraya avdet etmişlerdir.

Asker ve ticaret

Meclise yeni bir kanun lâyihası verildi

ANKARA, 25 (Telefonla) — Askerî şahısların ticaret ve sınaatla uğraşmalarının menedilmesi için 1632 sayılı askerî ceza kanununa zeylen Millî Müdafaa Vekâletince hazırlanan kanun lâyihasını hükûmet Millet Meclisine tevdi etmiştir. Bu lâyihanın ihtiva ettiği esaslar şunlardır:

Madde 1 — Aşağıda yazılı halleri ilk defa yapan zabitlerle askerî memurlar ve küçük zabitlere 3 aydan altı aya kadar hapis cezası verilecektir. Tekerrürü halinde evvelce verilmiş olan ceza bir kat arttırılmakla beraber zabitlerle askerî memurlar hakkında "ihraç", küçük zabitler hakkında "rütbenin geri alınması" cezaları da birlikte hükmolunacaktır.

A fıkrası temettü maksadile ticarî işlerle uğraşmak, B. şirketlerde yahut ticaret sınaî müesseselerinde vazife kabul eylemek.

Madde 2 — Aşağıda yazılı halleri ilk defa yapan efrat hakkında bir aydan bir seneye kadar hapis cezası verilecektir. Tekerrürü halinde evvelki cezaları bir kat arttırılacaktır.

Fıkra: A — Fiilî hizmeti askeriyelerini ifa esnasında bizzat ticaret ve sınaatla iştigal eylemek.

B — Şirketlerde yahut ticaret ve sınaî müesseselerinde vazife kabul eylemek.

Ancak tebdili hava veya resmî mezuniyet suretile kıt'a veya müessesele rinden ayrılanların askerlik kıyafetinden ayrılmak şartile kendi iş ve sanatlarile iştigalleri caiz olacaktır.

Madde 3 — Askerî doktorların biz zat hususî hastahane açmaları menedilecektir. Hilâfında hareket birinci madde mucibince cezayı istilzam edecektir. Ancak çalışma saatleri haricinde mahsus kanununa göre icrayi sanat etmeleri caiz olacaktır.

Namık İsmail B.

Akademi müdürlüğünden istifa ediyor

Güzel Sanatlar Akademisi müdürü Namık İsmail Bey bugün yeni akademi bütçesini vekâlete takdim etmek üzere Ankaraya hareket ediyor. NâmıkIsmail B. in Ankarada Akademiye ait bazı mesaille meşgul olacağı ve bütçe ile beraber vekâlete Akademi müdürlüğünden istifasını da vereceği haber alınmış tır. Namık İsmail Bey idarecilikten çekilerek kendisini tamamen tedris sahasına atmak ve yalnız atölye muallimliği sıfatını muhafaza etmek arzusunu göstermektedir.

Namık Ismail B.

Umumî müfettiş

Hilmi B. dün Diyarbekire hareket etti

ANKARA, 25 (Telefonla) — Birinci Umumî Müfettiş Hilmi B. bugün dokuzu kırkta hareket eden Toros ekspresile Diyarbekire gitmiştir.

Bir polis ve jandarma müfrezesi kendisini selâmlamıştır. Hilmi Bey Dahiliye, Maliye ve İnhisar Vekillerile vekâletler erkânı tarafından teşyi edilmiştir.

Madrit elçiliği

ANKARA, 25 (Telefonla) — Ali Şevki Beyin birinci sınıf elçilik payesile Madrit orta elçiliğine tayini âli tasdika iktiran etmiştir. Bugünlerde yeni memuriyetine gidecektir.

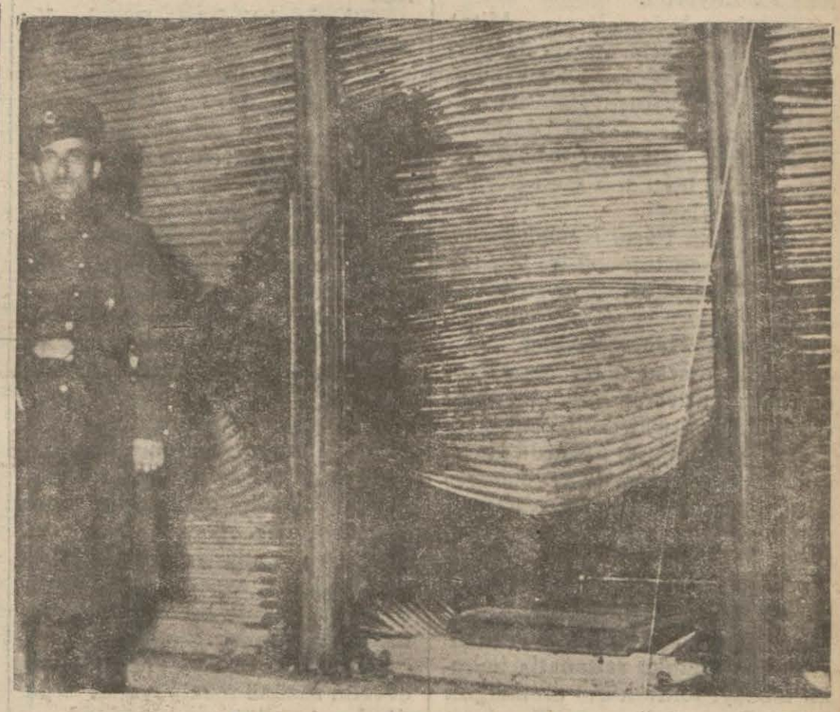

Hâdiseden sonra kepenklerin hali

Talebe Vagon-Lit önünde bir nümayiş yaptı

Gençlerin heyecan ve infialine sebep olan hadise nedir?

Beynelmilel Yataklı Vagonlar Şirketinin Beyoğlu merkezinde bir hâdise cereyan ettiği, şirketin Dr. Gaedon Jannone ismindeki şefinin, telefonla türkçe konuşan bir memura "hâlâ mı türkçe konuşuyorsunuz)" diye çıkıştığı ve bunun gayet tabiî olduğunu söyliyen memura on beş gün müddetle mezuniyet verdiği yazılmış tı. Bu haber üzerine Darülfünun ve yüksek mektepler talebesi arasında bir asabiyet uyanmış ve bu asabiyet neticesi olarak talebe dün akşam heyecanlı tezahüratta bulunmuştur. Tezahürat esnasında Vagon - Lit'nin Beyoğlu ve Galatadaki merkezleri taşlanmış, vitrinleri kırılmış; gençler bu suretle duydukları hassasiyeti izhar etmişlerdir. Hâdiseyi bütün tafsilâtile aşağıda yazıyoruz:

İlk heyecan..

Cuma günü (Haber) refikimizde, bu haberi okuyan bazı Darülfünunlu gençler, şiddetle müteessir olmuşlardır. O gün biribirine tesadüf eden bu gençler, hâdise etrafında duydukları teessür ve infiali karşılıklı ifade etmişlerdir. Dün sabah bu gençler, erkenden müdavim oldukları Darülfünun fakültelerine gitmişlerdir. Gazetelerin dünkü nüshalarında da ayni haberler intişar etmiş bulunuyordu. Bu haberleri ihtiva eden kısımlar kupür halinde gazetelerden kesilmiş ve sınıfların, darülmesailerin kapılarına asılmıştır. Bunu gören her genç, arkadaşları gibi ayni teessür ve heyecana kapılıyor, Darülfünun muhitini asabî bir hava kaplıyordu. Saatlerce

Şirket bürosu taşlanırken

bu bahis etrafında görüşülmüş, nihayet darülmesailerin ve sınıfların kapılarına, saat 17 - 17,5 ta Galatasarayda toplanılacak yolunda kâğıtlar asılmıştır. Bu toplantı kararı, millî Türk Talebe Birliği ve yüksek mek-

(Devamı 6 mcı sahifede)

Kaçırılan kızdan mektup

Mel Şor afiyette olduğunu bildirdi; fakat adres vermiyor

Mel Ernestine Şor'un artist M. Papas tarafından Atinaya kaçırılması etrafındaki esrar perdesi olan kaldırılmamıştır.Mel Şor'un artist Mel Smiryotis namına verilen bir pasaport ile tayyareye binerek Pireye gittikleri anlaşılmakta ise de, iki sevdazadeyi Atinada bulmak kabil olamamıştır.

Bununla beraber sevdazedelerin Atinada bulunduğu da söylenmektedir.

Dün Atinadan Matmazel Şor'un imzasile şehrimizde bulunan pederine bir mektup gelmiştir. Matmazel Şor'un bu mektubunda oradaki adresi yazılı değildir ve M. Papas'tan da bahis yoktur. Mel Şor, bu mektubunda, habersiz ve âni surette İstanbuldan Atinaya gidişinin ailesinde tevlit ettiği derin teessürden dolayi af dilemetke, sihhata olduğunu, ve merak edilecek vaziyette bulunmadığını bildirmektedir.

Bu mektup, kızın kendi elyazısile yazılmıştır.

Dün M. Şor'la görüşmek istedikse de, kendisi hadiseden pek müteessir bulunduğu için birşey söylemek istemidiği cevabı verilmiştir. Bunun üzerine M. Şor'un vekili Âdil B. ziyaret ettik. Mustafa Âdil B. dedi ki:

— " M.Şor, çok meyustur. Bu itibarla ben bile kendisile görüşürken teessür duymaktayim. Mamafi, size, Matmazel Şor'un Atina'da bulunduğuna dair malûmat geldiğini söyliyebilirim. Şimdiye kadar yapılan tahkikat henüz bir semere vermemiştir, hatta Papas ve Mel Şor'un nerede bulundukları da resmen tahakkuk etmemiştir. Biz istiyoruz ki, zabita bunlar filân yerdedirler desin. Gerçi, bu gençlerin Yu-

(Devamı 5 inci sahifede)

Harp gemilerinin tamiri

Gölcükte bir tersane ve mahfuz liman inşa edilecek

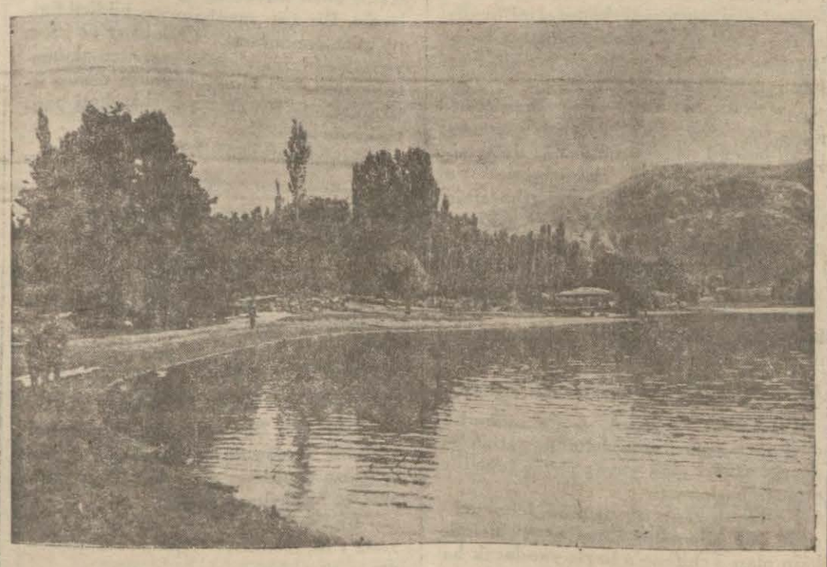

Gölcükten bir manzara

ANKARA, 25 (Telefonla) — Gölcükte son sistem bir tersane ve mahfuz liman inşası zarurî bir hal aldığından hükûmet bu hususta Millet Meclisine bir kanun teklif etmiştir. Bu lâyihaya göre harp ve yardımcı harp gemilerinin tamir , idame ve barınmaları için İzmit körfezindeki Gölcükte bir tamir liman ve tersanesinin mühim kısımlarının yaptırılması masraf olarak 933 malî senesinden başlayarak her sene bütçesine konulacak tahsisatla senede peyderpey ödenmek ve inşaat bittikten sonra inşaatı deruhte etmiş olan firmanın geri kalan alacağına mukabil hazine bonoları verilmek üzere ceman 4 milyon liralık taahhüdat icrasına Millî Müdafaa Vekili mezun olacaktır.

Cenevreden ayrıldılar

Japonlar yakında Cemiyetten çekildiklerini resmen bildirecekler

Milletler Cemiyeti Umumî heyeti tarafından "19" lar komitesinin Japonya aleyhindeki raporu kabul edilince; Japon murahhas heyeti müzakere salonunu terketmiştir. Bu, Japonyanın resmen Milletler Cemiyetinden çekilmesi demek olmamakla beraber, her halde alâkasını kesmiş demektir. Bunun içindir ki Umumî Kâtiplik bürosundaki Japon memuru da istifa etmiştir. Milletler Cemiyeti şimdi yeni bir komisyon teşkil etmiştir.

Bu komisyon "19" lar komitesinin azalarile Felemenk ve Kanadadan mürekkeptir. Komisyona iştirak için Amerika ve Rusya da davet edilmişlerdir. Ancak henüz bu iki büyük devlet daveti kabul edip etmediklerini bildirmemişlerdir. Yeni komisyonun vazifesi Uzak Şarktaki vaziyeti Cemiyet namına takip etmek, Cemiyetin vazifesini yapmasını kolaylaştırmaktır ve diğer taraftan Johel eyaletinde Çin ile Japonlar arasında harp devam etmektedir.

Yeni tafsilât

CENEVRE, 25. A. A. — M. Matsuoka, akşam üzeri Cenevreden hareket edecektir.

M.Matsuoka, Paris'e Londraya ve Amerikaya gidecektir. Bu ziyaretlerinde resmî bir vazife ifa edecek değildir.

Diğer Japon murahhasları da hareket hazırlanmaktadır.

Japonyanın silâhları azaltma konferansına karşı alacağı vaziyet hakkında herhangi bir karar alındığına dair bir haber gelmemiştir.

M. Matsuoka

M. Matsuoka'nın beyanatı

CENEVRE, 25 .A. A. — M. Matsuo-

(Devamı 2 inci sahifede)

Tarihî tefrika: 109

93 felâketleri ve Ignatief

Abdülhamit nihayet Kanunu esasiyi ilâna razı olmuştu..

Konferansta en çok söz sahibi olacağı ve İgnatief ile çarpışacağı hesap ediliyordu.

Vaktin çok dar olması Mitat Paşa ile arkadaşlarını çok üzüyordu. Her şey tamam olduğu halde padişahın hâlâ Rüştü Paşa ile müşavere ve müzakerelere dalarak işi uzatmasından usanan hürriyetçiler, kat'î bir adım atmağa ihtiyaç görüyorlardı.

Süleyman Paşa, Kemal Beyle görüşerek son teşebbüsü üzerine aldı. Bir akşam saraya gitti. Padişahın huzuruna girmek istediğini söyledi. Haber verdiler. Abdülhamit, amcasını bir gece içinde tahttan atıveren bu kumandandan hâlâ korkuyordu. Kabul etti.

Süleyman Paşa, huzurda Kanunu Esasinin hemen ilânı lüzumunu uzun uzadıya anlattı. Abdülhamit, hemen teminat vermeğe başladı:

— Ben Kanunu Esasînin neşri aleyhinde değilim. Yalnız, Mitat Paşa tarafından kaleme alınan kanunun hukuku saltanatla hukuku tebeayı telife kâfi olmadığını Rüştü Paşa söylüyor. Tanzimat Hattı Hümayunu şeklinde bir hattı hümayun neşri daha muvafık olur, diyor.

Diyerek kabahati Mütercim Rüştü Paşaya yükletti.

Süleyman Paşa, zaten Rüştü Paşanın fikirlerini bildiği için, buna inandı. Bütün bütün ateşlendi:

— Sadrazama itimat buyurmayınız, padişahım. O, idarenin elinden çıkacağı korkusuyla bir türlü meşrutiyete razı olmak istemiyor. Kanunu Esasînin 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci maddeleri hukuku saltanatı kâfildir. Saltanatı Seniyei Osmaniye, Hilâfeti Küberayi İslâmiye Ali Osmandan ekber evlâda ait olduğu, zatı şahanelerinin hasbelhilâfe dini islâmı hâmisi ve bilcümle tebeai Osmaniyenin hükümdar ve padişahı bulunduğu, nefsi hümayununuzun mukaddes ve gayrimes'ul olduğu, hanedanın hukuku hürriyei emval ve emlâki zatiye ve tahsisatı maliyeleri tekâfülü umumî altında bulunacağı bu maddelerde musarrahtır. Vükelânın azli, naspı, rütpe ve menasıp tevcihi, nişan itası, eyalâtı mümtazenin tevcihatı, sikke darbı, hutpelerde namı hümayunlarının zikri, muahede akti, harp ve sulh ilânı, berri ve bahrî kuvvetlerin kumandası, harekâtı askeriye ve ahkâmı şer'iye ve kanuniyenin icrası, nizamnameler tanzimi, mücazatı kanuniyenin tahfifi veya affı, meclisi umumînin akti ve tatili ve ledelhace feshi hep hukuku mukaddesei padişâhîden olarak sayılmıştır. Sadrazam Paşa daha ne gibi bir hakkın eksik kaldığını iddia edebilir? Hukuku tebea bahsinde de hürriyeti şahsiye, serbestiî mezahip, hürriyeti matbuat, hürriyeti ticaret, hakkı iştikâ, hürriyeti tedris, müsavatı hukuk, masuniyeti mesakin, emniyeti tasarruf, hep temin edilmiştir. Sadrazamın iddialarına hak verecek hiç bir eksik yoktur. Diğer taraftan Gülhane Hattı Hümayunu şeklinde bir hattı hümayun neşrile ne Avrupaya emniyet gelir, ne de halkın âmâli yerine getirilmiş olur.

Vadisinde bir çok müdafaalarda bulundu. Hattâ Kanunu Esasî lâyihasının bazı maddelerini de okudu.

Abdülhamit, cepheden yapılan bu hücuma karşı sarsıldı.

— Madem ki ısrar ediyorsunuz. Sait Paşalarla (1) birleşerek bir lâyiha tanzim ediniz. Göreyim. Ben de Kanunu Esasî taraftarıyım.

Dedi.

Süleyman Paşa fırsatı kaçırmadı. Huzurdan çıkarak iki Sait Paşayı çağırdı. Hep birlikte bir lâyiha hazırladılar. Gene o gece padişaha takdim ettiler.

Abdülhamit, mağlûp olmuştu. İki gün sonra padişahın Kanunu Esasiyi ilân edeceği tahakkuk etti. Mütercim Rüştü Paşa azledilerek yerine Mitat Paşa sadrazam oldu. Süleyman Paşanın Rüştü Paşayı tutmadığını gören Abdülhamit, hiç olmazsa bu belâdan kurtulmağa fırsat bulmuştu. Çünkü Rüştü Paşayı hiç sevmez, işleri kendi başına görmesinden, padişahı saymamasından her zaman şikâyet ederdi. Hattâ bir aralık:

— Eğer sadrazamın maksadı bizi işe karıştırtmamak ise evrakı havadis mütaleasile vakit geçirelim.

Bile demişti. Rüştü Paşanın Kanunu Esasî aleyhinde bulunması vesilesile azli, Abdülhamit için çok mahirane bir şeydi (2).

Mitat Paşa sadarete geçince, hemen bir taraftan konferansı, bir taraftan da Kanunu Esasînin ilânı hazırlıkları başladı.

Abdülhamit, artık Kanunu Esasîyi vermekten geri duramazdı. Fakat buna karşı hiç olmazsa Baş kâtip Sait Paşanın icat ettiği "vatandan ihraç" fıkrasını koydurmakta ısrara karar verdi. Damat Mahmut Paşa, Mitat Paşayı sıkıştırdı. Hattâ delil olarak:

— Vaktile efendimiz bazı hocaların muhakemesiz nefyini münasip görmediği halde sizler memleketin asayişi namına caizdir ve her yerde yapılır demişsiniz. Şimdi efendimiz, o zaman mı yalan söylediler, şimdi mi doğru söylemiyorlar diyorlar.

Bile demiş, Mitat Paşayı — ya evvelki sözünü tekzip, yahut ta padişahın istediğine razı olmak — ıztırarında bırakmıştı. Nihayet Mitat Paşa, işi daha ziyade uzatmamak için bu fıkrayı, Kanunu Esasînin 113 üncü maddesine ilâveye razı oldu (3).

* * *

İgnatief, o zamana kadar, padişahın, Rüştü Paşanın Kanunu Esasî ilânına razı olmıyacakları umudundaydı. Rüştü Paşanın azlile Mitat Paşanın sadrazam oluşu bu umudu kırmıştı. Bereket versin ki Bismark Berlinde Salsbury ile görüşmüş, Rusyanın taarruzuna meydan kalmamak üzere Sırbistanın muharebeden evvelki hâline iadesi, Karadağa biraz yer verilmesi, Bosna - Hersek ve Bulgaristanın muhtariyeti esaslarını müdafaaya onu kandırmıştı. Bundan başka İgnatief, Kanunu Esasînin Avrupayı aldatmak için kurulmuş bir dolap olduğunu, Türkiye bir kere şu belâdan kurtulunca tanzimattanberi çıkan bunca fermanlar gibi bunun da hükümsüz kalacağı fikrini yaymıya çalışıyordu. Avrupa, böyle bir fikri benimsemiye mütemayildi. 113 üncü maddeye ilâve edilen fıkra, İgnatief'in ekmeğine yağ sürmüştü. Salsbury gelir gelmez İgnatief bu fıkrayı göstererek bununla bütün Kanunu Esasînin hükümsüz kaldığına İngiliz Nazırını da kandırmıştı.

(Devamı var.)

(1) Sait Paşalardan maksat, o zaman Mabeyin feriği olan ve Damat Mahmut Paşanın damadı bulunan İngiliz Sait Paşa ile, vezarete terfi edilmiş olan mabeyin başkâtibi Küçük Sait Paşadır. O gece Süleyman Paşa nın huzurdan ağzı köpürmüş bir halde çıkarak "Padişahı Kanunu Esasîyi ilâna ikna ettim„ dediği Küçük Sait Paşadan rivayet edilmiştir.

(2) Rüştü Paşanın azline diğer bir sebep te şu olmuştur: O sırada her taraftan asker sevkolunurken Mısırdan da bir alay asker İstanbula gelmişti. Hidiv İsmail Paşa bu askerin sıcak memleketten gelmeleri itibarile Balkan kışına dayanamıyacaklarından bahara kadar İstanbulda alakonulmasını rica etmiş, Mütercim Rüştü Paşa da bunu kabul ile askeri Selimiye kışlasına yerleştirilmişti. Abdülhamit, bu askerin kendisini tahttan indirmek işinde kullanılacağı zehabile hemen Tunaya gönderilmesini irade etmiş, Rüştü Paşa Hidive verdiği sözden bahisle karşı gelince padişahın sadrazamından emniyeti büsbütün münselip olmuştur.

(3) Ziya Bey, Mitat Paşaya bu maddeyi neden kabul ettiğini sormuş, Mitat Paşa padişahın bu husta fevkalâde ısrar ettiğini, o fıkra yüzünden Kanunu Esasînin ilânı gecikmek, yahut bütün bütün imkânsız kalmak tehlikesi meydana geldiğini söyleyince, Ziya Bey:

— Maksadınızı anlıyorum: istemediğiniz adamları icabında memleketten uzaklaştırmak için siz de o fıkrayı tensip ve tasvip ediyorsunuz. Fakat, emin olunuz, o fıkra ilkönce size tatbik edilecek!

Demiştir. Sonradan tamamile doğru çıkan bu keşif, Ziya Beyin zekâsındaki kuvvete delildir.

HARİCİ HABERLER

5 marta doğru!

Fırkasının yıldönümünde Hitler'in nutku

BERLİN, 25 (A.A.) — M. Hitler, milliyetçi sosyalist fırkasının kuruluş gününün 14 üncü yıl dönümü münasebetile bu hareketin doğduğu Munih şehrinde sayısız denecek derecede çok bir dinleyici kabalığı karşısımda mühim bir nutuk söylemiştir.

M. Hitler, nutkuna şu suretle devam etmitşir:

" Almanyanın dağılmamasına çalışmak benim için bir vazifedir. Almanyanın yaşaması lâzımdır ve o yaşıyacaktır. Almanya'da hususî tekşilâta ve idarelere malik diğer hükûmetler de yaşamak istiyorlarsa, herhangi hususî bir ferdin yapması lâzım geldiği gibi, müttehit millet hüzmesi içinde girmelidirler.

Intihabattan sonra işmdiki hükûmetin teşekkül etmiş olması bahsine de temas eden M. Hitler, işmdiki kombinezondan daha iyi bakşa bir kombinezon vücude getirilmesine imkân olamadığını söylemiştir.

M. Hitler, nutkunu şu sözlerle bitirmiştir:

" Başka taraflardan da bu kombinezona girmek arzusunu gösterecek olanlar varsa, red cevabı verecek değilim. Fakat ayni zamanda marks mesleğini kabul etmeği göze almakla beraber "Milliyetçi sosyalist fırkasına gireceğim." diyecek her hangi bir kimseye verilecek cevap şudur:

"OLAMAZ."

M. Von Papen'in bir nutku

BERLİN, 25 (A.A.) — Wolff ajansından:

Başvekil muavini M. Von Papen, intihabat çarpışması dolayısi le İserlohn'da söylediği bir nutuk ta demitşir ki:

"Milletin düşünce ve duyğuları nı, sol cenah fırkalarını tanımamazlık etmiyoruz. Komünist kütleleri Alman milletinin azası olmak istiyorlarsa, onların bu dileğine ehemmiyet vermemezlik etmiyeceğiz. Fakat komünistler, Almanyaya ecnebi memleketlere mahsus sistemler nakletmek maksadile ecnebi diyarlardan talimat almakta ısrar gösterecek olurlarsa böyle bir fırkayı merhametsizce tenkil etmek bizim için bir vazife olur.

5 Martta veya daha sonra millî birliğimizin bozulup dağılacağı umanlar çok acı bir surette aldanmış olacaklardır."

Fransada askerî tahsisat ve memur maaşları

PARİS, 25 (A.A.) — Meb'usan Meclisi Maliye Encümeni, Ayan Meclisi tarafından tadil edilmiş olan malî projeyi tetkik etmiş ve Ayanın reddetmiş olduğu birçok noktaları tekrar müzakere eylemiştir.

Şimdi iki meclis arasında iki noktada ihtilâf vardır:

Birisi askerî tahsisatın tenkisi diğeri memur maaşlarının tenkisi meselesidir. Meclis Maliye Encümeni bu meseleleri tetkike başlamıtşır.

Encümen, memur maaşlarını tenzile müsait görmektedir. Fakat bunu yaparken istinat edeceği rakamlar, Ayanın kabul etmiş olduğu rakamlardan başka olacaktır.

İngilterede fena hava

LONDRA, 25 (A.A.) — Dün İngilterede pek ziyade bir kar fırtınası çıkmıştır. Şimendiferlerde pek ziyade teahhürlere sebebiyet veren bu kar fırtınası, birçok noktalarda telefon ve telgraf muhaberatını inkıtaa uğratmıştır.

Vahim her hangi bir hâdise vukuuna dair hiç bir haber yoktur.

Atinada komünistlerin nümayişleri

ATİNA, 25 (A.A.) — On komünist Romanyanın Atina Orta Elçiliğine giderek Romanyadaki komünist amele ile mütesanit bir surette hareket edeceklerine dair alınan bir kararı bildirmişlerdir.

Komünistler daha sonra bir nümayiş yapmışlardır. Beş kişi tevkif edilmiştir.

Küçük itilâf misakı

BELGRAD, 25 (A.A.) — Bugün saat 12 de küçük itilâfın yeni misakı imza edilmiştir.

Silâh kaçakçılığı

İtalyan meclisinde müsteşardan istizah

ROMA, 25 (A.A.) — Hirtenberg meselesi hakkındaki istizah takririni izah eden meb'uslardan M. Bacci küçük itilâf misakı ile Hirtenberg meselesini ve İtalya, Almanya, Macaristan muahedesi hakkındaki şayiaları birbirine rap tederek bütün bunların İtalya aleyhinde bir propağanda teşkil etmekte olduğunu söylemiştir.

Hariciye Müsteaşrı M. Bacci'ye cevap vererek Hirtenberg meselesi hakkında bir hiç için pek fazla gürültü çıkarılmış olduğunu beyan etmiş ve fakat bu halin Avrupada devletlerin iki kısma ayrılmış olduğunu göstermekte bulunduğunu söylemiştir. Bu iki kısmın devletlerden bir kısmı için herşey caiz, diğer kısmı için ise hiçbir şey caiz değildir.

Birinci sınıf devletler, ikinci sınıf devletlere hitap ederken hür, müstakil ve hukuku hükümranisine sahip bir devletin müsamaha edemiyeceği bir lisan kullanıyorlar.

Cenevreden ayrıldılar

(Başı 1 inci sahifede)

ka Paris'e hareket etmeden evvel Reuter ajansı mümessiline yaptığı beyanatta bu seyahatini Felemenk yolile yapacağını, orada Felemenk ve Japonya arasında bir ademi tecavüz misaki akti için zemin hazırlamağa çalışacağını söylemiştir.

M. Matsuokanın bu sözlerilek Felemenk Hindistanına dair bir imada bulunduğu zannedilmektedir.

Birer birer..

CENEVRE, 2 5.A.A. — Milletler Cemiyeti kâtibi umumî muavinlerinden M.Sagimura, istifa etmiştir.

Meclis ne yapacak?

CENEVRE, 25. A. A. — Dün öğleden sonra Japon heyeti hazır olmadığı halde Milletler Cemiyeti fevkalâde meclisi ittifak ile bir karar sureti kabul etmiştir.

Bu karar sureti Uzak Şarktaki vaziyeti takip etmek, cemiyetin vazifesini ifa etmesini kolaylaştırmak ve cemiyet âzâsının gerek kendi aralarında ve gerek cemiyete dahil olmayan devletlerle mutabık kalmalarına yardım etmek vazifesile mükellef bir komite ihdas etmektedir. Bu komite, On Dokuzlar komitesi âzâsile Kanada ve Felemenk mümessillerinden mürekkeptir.

Komite, Amerika ile Rusyayi da teşriki mesaide bulunmağa davet edecektir.

Kâtibi umumî bu komitenin mesaisine iştirak etmeleri için Rusya ve Amerikaya birer davetname göndermiştir. Bu davetnamede Paris misakını veya 9 devlet muahedenamesini imza etmiş olan devletlerin raporda ileri sürülmüş olan noktai nazarlara iştirak edecekleri ve icabında Milletler Cemiyeti âzâsile birlikte müşterek bir hattı hareket ittihaz etmek ve müştereken icraatta bulunmak hususunda mutabık kalacakları ümidi izhar olunmaktadır.

Japonyada asabiyet

TOKİO, 25. A. A. — Milletler Cemiyetinin ittihaz ettiği hattı hareket, Japonyada asabiyetle karşılanmıştır. Müfritlerin takriben 40.000 kadar olup ecnebilere karşı bir takım tecavüzlere kıyam etmelerinden korkulmaktadır. Memleketin her tarafındaki zabıta teşkilâtı ecnebilere karşı hususi himaye tedbirleri almağa memur edilmiştir.

Fransız gazeteleri ne diyor?

PARİS, 25 .A. A. — Japonya, Milletler Cemiyetini terkedeceğini henüz resmi surette bildirmemiş olmakla beraber Fransız matbuatı bu işi artık olmuş bitmiş telâkki etmektedir.

Gazeteler, hadisatın pek mühim olduğunu kaydediyorlar. Sol cenah gazeteleri Milletler Cemiyetinin kararı dolayisile memnuniyetlerini bildiriyorlar. Ve mutaarrıza karşı silâh gönderilmesinin tamamile men'edilmesi gibi müeyyidelerin tatbikini istiyorlar.

Sağ cenah gazeteleri, Milletler Cemiyeti aleyhinde bulunmakta ve Cemiyeti Japonya gibi bir azasından ayrılarak kuvvet ve resanetini ihlâl etmiş olmakla muahaze eylemektedirler.

Japonyanın Jehol'deki hedefi

LONDRA, 25 .A .A. — Pekinden bildiriliyor: Japonyanın Jehol'de tatbik edeceği askerî plan yavaş yavaş tebellür etmeğe başlamıştır.

Kailunun zaptı hususunun Jehol şehrinin 160 kilometre şimali garbisinde kâin olan Tchifeng'e karşı yapılacak harekât için bir üs olarak kullanılmasını temine yarayacağı anlaşılmaktadır. Tchaoyan'a karşı yapılan bütün taarruzlar ise Chanhaikouan'ın 135 kilometre şimali garbisinde bulunan Lingyuan'ı istihdaf etmektedir.

Bu iki şehir Jehol'ün istilâsı için sevküleceyiş noktai nazarından birinci derece ehemmiyeti haiz birer mevzidir. Çinliler Japonların harekâtını durdurmak için her ne bahasına olursa olsun buralarda mukavemet edeceklerdir.

Bilhassa Lingyuan, gayet mükemmel müdafaa tertibatını haizdir.

Mutahassıslar, Çinlilerin burada haftalarca tutunabileceklerini beyan etmektedirler.

TOKİO, 25. A.A. — Japonlar, Jehol'un simalinde kâin Kailu'yi işgal etmişlerdir.

Japon kuvvetleri

PEKİN, 25. A. A. — Japonların hali hazırda Mançuride 60,000 ve Jehol'de 30,000 kişilik bir kuvvete sahip oldukları anlaşılmıştır.

Şimdiye kadar muntazam Çin kuvvetleri harp etmemişlerdir. Piştar kıtaatını teşkil eden kuvvetler gönüllü müfrezelerdir. Bir Çin menbainden bildirildiğine göre Japonların Chaoyang'ye karşı yapmış oldukları cephe taarruzu akamete uğramıştır. Japonlar şimdi cenup istikametinde bir çevirme hareketi yapmaktadırlar.

Müthiş bir soğuk hüküm sürmektedir.

Çinlilerin bir tekzibi

NANKİN, 25 .A. A. — Japonyadan gelen ve Çinin şimalindeki Çin kıtaatının inhilâl etmiş olduğunu haber veren telgraflar tekzip edilmektedir.

Pelpian şehri Çinlilerin elinden çıktı

NANKİN, 25. A. A. — Çok ehemmiyetli bir demiryolu şubesi olan Pei Pian şehrinin Çinlilerin elinden çıktığı resmî surette bildirilmektedir.

PEKİN, 25. A. A. — Japonların Chao yang'ı zaptettikleri tekzip olunmaktadır.

Külliyetli miktarda Japon takviye kıtaatı ile 5.000 Mançurili asker Lingyuyan'ın 50 mil cenubunda Linguan'a doğru bir taarruz hareketi yapan kıtaatı takviye etmek üzere alelacele Shan Hay Kuan'dan hareket etmişlerdir.

Linguang şehri şimdi Japon tayyareleri tarafından bombardıman edilmektedir.

Japonların ileri hareketi

TOKİO, 25. A. A. — Büyük ileri hareketi Pei Pan, Kauli ve Suitung noktalarından başlamıştır

Harp isteniyor

Boliviyaya karşı ilânı harbedilecek

ASSOMPTİON, 25 (A.A.) — Paraguay Reisicümhuru, kongreye bir beyanname göndererek Bolivya'ya harp ilân edilmesini talep etmiştir.

LİMA 25 (A.A.) — Manaos'dan bildiriliyor:

Peru tayyareleri, Kolombiya donanmasına mensup 400 tonluk Boyaca ve Pichincha gambotlarını batırmıştır.

Bir Peru filosu, 12 Kolombiya tayyaresi ile muharebeye girişmiştir.

Tayyareler, hiçbir hâdise olmaksızın hareket üslerine dönmüşlerdir.

Nazilli kaymakamlığı

NAZİLLİ (Milliyet) — Yeni Kaymakam İhsan Bey gelerek işe başlamıştır. Seferihisar Kaymakamlığına naklolunan Ali Riza Bey bu günlerde yeni vazifesi başına gidecektir.

Yeni kararname

(Başı 1 inci sahifede)

zarfında gümrük varidatımızın 3 milyon liraya yakın bir fazlalık göstermesini temin edecek geniş bir çerçeve dairesinde tanzim edilmiştir. Fakat derhal söylemek lâzımdır ki hükûmet bu hareketile bir taraftan ticarî müvazeneyi, diğer taraftan da tediye müvazenemizi büyük bir hassasiyetle gözönünde tutmaktan geri kalmamış, döviz meselesini 1 inci plânda bir mesele olarak mütalea etmiştir:

1 — İhracatımızı artırmak için,

2 — Ve ihracatımız karşılığı olan dövizlerin tamamen memlekete girmesini temin maksadile,

Alınması, kararlaşan tetbirler hükûmetin döviz işine verdiği ehemmiyete bariz bir misaldir. Tatbikat bugüne kadar göstermiştir ki hangi kalem eşyanın ithali kontenjana tâbi tutulmazsa tüccar o eşyayı ancak bir iki aylık memleket ihtiyacına tekabül edecek kadar getirtiyor. Kontenjana tâbi tutulan maddelere gelince tüccar herhangi bir endişe mülâhazasile stok yapmak gayretkeşliğine düşünüyor, mallar memleket kapıların da, antrepolarda sıra ve kontenjan bekliyor.. Bu ruhî tezebzübe mâni olmak ve iş âleminde norma le doğru bir hareket uyandırmak maksadile (D) listesi de tevsi olunmuştur. Yarın yeni kararname etrafında daha mufassal ve tahlilli malûmat vereceğim.

Mecdi SADRETTİN

SON DAKİKA

Çoruma gidiyor

Sabık müftü de Çorumda muhakeme edilecek

BURSA, 25 (Telefonla) — Sabık müftü Nurettin Efendinin muhakemesi bugün asliye ceza mahkemesinde yapılmıştır. Mahkeme salonu samiin kütlesi ile dolmuştu. Müftü hapishaneden getirildi. Saat ikide hâkimler huzuruna çıkarıldı. Temyiz mahkemesinin kararile muhakemesinin diğer maznunlarla birlikte Çorumda yapılacağı kararı kendisine tebliğ edildi.

Maznunlar yarın Çoruma gönderileceklerdir.

Karacabeyde at koşusu

BURSA, 25 (Telefonla) — Karacabey kaymakamı Sadettin Beyin riyasetinde Karacabeyde yetiştirilmiş hayvanlar arasında halkın arzusu üzerine üç martta bir koşu başlayacaktır. Koşuya 45 at iştirak edecektir. Diğer vilâyetler den de koşuya iştirak etmek üzere teklifler vuku bulmuştur. Birinciye muhtelif mükâfatlar verilecektir.

Fahrî konsolosluk

ANKARA, 25 (Telefonla) — Adisababa fahri konsolosluğumuza M. Hans fon Mender tayin edilmiştir.

Bir Hakim Halkevine 359 kitap terketti

İNEBOLU, 25 (A.A.) — İnebolu hukuk hâkimi Ragıp Bey tarafından Halkevi kitaphanesine çok değerli 359 cilt kitap teberrü edilmiştir.

Halkevlerinde merasim

ANKARA, 25 (Telefonla) — Halkevleri kuruluşunun yıldönümünü ve yeniden 21 Halkevinin açılması Malatya, Urla, Manisa, Kütahya, Bursa, Sinop, Trabzon, Aydın, Çorum, Nazilli, Denizli, Muğla, Çankırı, Ordu, Kayseri, Antep, Gireson, Kayseri, Zonguldak, İnebolu ve sair yerlerde büyük merasimle kutlulanmıştır.

Askerî mükellefiyet kanununda tadilât

ANKARA, 25 (Telefonla) — 1111 numaralı askerlik mükellefiyeti kanununun 39 uncu maddesinin şu şekilde değiştirilmesini hükûmet bir lâyiha ile Millet Meclisi ne teklif etmiştir.

Madde — Numaralı veya numarasız asker edilmiş efrattan askere girmezden evvel hapsedilmiş olanlar hapisten çıkıncaya kadar sevkedilmezler. Askere girmezden evvel yaptıkları suçlardan dolayı umumî mahkemelerce altı ay ve daha az hafif hapis, veya para cezasından çevrilme hapse mahkûm olup ta hükümleri askerde iken bildirilenlerin hapislikleri terhisleri zamanına bırakılır. Bunlar terhislerinde cezaları çektirilmek üzere kıt'a veya müesseselerince mahalli müddeiumumiliklere teslim edilirler.

Mahkûmiyetleri 6 aydan fazla olanlar hapisliklerini umumî hapishanelerde geçirmek ve tahliye edildikten sonra geri kalan asker liklerini tamamalamak üzere keza bulundukları mahallin adliyesine teslim olunurlar.

Su borusu patladı

ANKARA, 25 (Telefonla) — Hanımpınarı mansabında bir su borusu patlamış ve tamirine başlanmıştır. Tamir 30 saat sürecektir

Gençleri ifsat eden kızlar

NAZİLLİ, (Milliyet) — Atça ve Sultanhisarda kahvelerde çalışan kadınlar gençlerin ahlâkları üezinde kötü tesirler yapıyorlar ve gençlerin işlerini güçlerini bıra karak gece gündüz kahvelerde zamanlarını öldürmelerine sebep oluyorlar.

Bu yüzden kumara dadanan, evlerinden öte beri aşırarak satan, hattâ hırsızlık yapanlar da vardır. Kahve sahipleri bunların menedilmelerini meydan vermemek için kahveleri muvazaa suretile bunlara devrederek istihdamlarını temin ediyorlar. Bu gibi kadınlar geçen sene bir aralık Aydın kahvelerinde de görüldü. Fakat Vilâyet makamının ciddî takibile barınamıyarak dağıldılar

Ticaret Odası Kongresi Bugün Toplanıyor

Ekonomi

Oda kongresi bugün

Bugünkü içtimada raporları tetkik edecek encümenler seçilecek

Ticaret Odası senelik kongresi bugün Odada başlıyacaktır.

Bu seneki Oda heyetlerinde umumî iktısadiyatı alâkadar eden esaslı üç mevzu vardır.

Bunlardan birisi Müderris Hakkı Nezihi Beyin (Bizde Ticaret) isimli raporudur. Bu, Türk ticaretini ve ticaret ruhunu, tarihin kaydedebildiği devirlerden, Orta Asyadan itibaren tahlil eden bir rapordur. Raporda, akalliyetlerin, daha evvel ecnebilerin Türk Ticaretinde oynadıkları rol gösterilmektedir.

İkinci rapor Odanın uzun müddetten beri bütün memlekete şamil olarak yaptığı bir ankete gelen cevapların hülâsatan toplanmış bir şeklidir.

Anket; Türkiyede sanayiin himaye şekli ne olmalıdır? Mevzuludur.

Madenciler Birliği Umumî Kâtibi Sadrettin Enver Beyin maden ciliğimize dair hazırladığı rapor da bu kongre ruznamesine dahil dir.

Bugünkü içtimada bu raporları tetkik edecek encümenler ayrılacaktır.

Mersinden ithalât ve ihracat

Mersin Ticaret Odasının tespit ettiği bir istatistiğe göre, 932 senesinin de Mersin limanına ithalât 4701160 lira kıymetinde 24147844 kilodur.

Mersin limanından ihracat ise bir senede 5987936 lira kıymetinde 77751917 kilodur.

Mersinde pamuk ihracatı

Mersin limanından Kânunusanide pamuk ihracatımız 89295 liralık 1461 balyadır. Bu ihracatta tespit edilen vasatî fiat 30 kuruştur.

Bir ay evvel Mersinden pamuk ihracatı 102970 liralık 1599 balya idi.

İhracat mevsimi başlangıcından beş aydan beri ihracat yekûnu 486307 liralık 70382 balyadır.

Mersinden Kânunusanide pamuk ihracatı dahilî sevkiyat dahil edilirse bir ay evveline nazaran yüzde 47.74 noksan ve hariç memleketlere olan ihracat bir ay evveline nazaran yüzde 64 fazladır.

Bu fazla ihracata bilhassa Yunanistanın geçen ay çektiği 714 balye pamuk tevlit etmiştir.

Pamuk ihracatımız umumiyetle son mevsimde azalır.. Buna sebep bu sene pamuk rekoltemizin az oluşu ve dahilî ihtiyacın artmasıdır.

Hariçte fiatlerin düşük olması müstahsili ve ihracatçıyı malını elinde tutmağa ve dahilî piyasada bulduğunu fiatle elden çıkarmağa sevketmektedir.

Hamdi B. in konferansı

İktısatçılar Cemiyeti heyeti umumiyesi dün saat 16 da Ticaret Odasında bir toplantı yapmış ve toplanışta Liman şirketi umumî Müdürü Ahmet Hamdi Bey tarafından bir konferans verilmiştir. Oda koridorlarına kadar salondan taşan bir sami grupu tarafından dinlenen bu konferansta Ahmet Hamdi B. Şevket Süreyya B. le Ağaoğlu Ahmet Bey arasında çıkan münakaşa ve sonra İbrahim Fazıl Beyle kendi arasında intikal eden fert devlet mevzuu üzerinde ki fikirlerini söyledi. Hamdi Bey iktısatta garp ilminin öldüğünü yeni Türkiyenin bu yolu tutamıyacağını uzun, uzadıya izah ederek iktisadî devletçiliği anlattı.

Hamdi Beyin sürekli alkışlarla karşılanan nutkundan sonra celse on dakika tatil edildi.

İkinci celsede Hamdi Beye Ağaoğlu Ahmet B. ve İbrahim Fazıl Bey cevap verdi.

Halı antreposu ihtilâfı

Rıhtım şirketile halı transit tacirleri arasındaki ihtilâf gittikçe büyümüş, yeni ve garip bir şekle girmiştir.

Rıhtım Şirketi halı antreposun da depo tutan halı transit tacirlerinden şimdiye kadar metre murabbaı başına yalnız yüz para ardiye resmi alırdı.

Halbuki Rıhtım Şirketi ile tacirler arasında son zamanlarda münasebet tarzının gerginleşmesinden sonra, şirket ortaya garip bir iddia atmıştır. Şirket halı antreposunun hususî vaziyetini nazarı dikkate almıyarak tüccarla aralarındaki münasebetin icar ve isticar mukavelesi esasına istinat ettiğini iddia etmiş ve bu defa metre murabbaı başına yüz para yerine 75 kuruş gibi ağır kira bedeli isteğe ve almağa başlamıştır.

Şirket buna itiraz eden halı tacirlerine antrepoyu terketmekte serbest olduklarını bildirmiştir.

Halbuki halı tacirlerinin vaziyet icabı buradan çıkmaları imkânı yoktur.

Ticaret Odası başlıca bir ihraç maddemizin vaziyetini alâkadar eden bu işi ehemmiyetle tetkik etmektedir.

Paris borsasında

PARİS, 25 (A.A.) — Saat 14, 45 te kambiyo piyasası: Dolar, 25.3825; İngiliz lirası 86.55 Fransız frangı.

Tütün amelesi Cemiyeti feshedildi

İdare heyeti hakkındaki evrak adliyede

Tütün amelesi cemiyeti hakkında Ticaret müdürlüğü Cemiyetler mürakabe bürosunun yapmakta olduğu tahkikat Adliyeye intikal etmiştir.

Dün bu hususdaki tahkikat ikmal edilmiş ve bu cemiyet heyeti idaresinin nizamî yollar haricine, selâhiyetleri olmadığı halde, çıktıkları tespit edilmiş ve bunun üzerine Ticaret Müdürlüğü gördüğü lüzum üzerine Türk tütün amelesi cemiyetinin feshine karar vermiştir.

Cemiyet idare heyeti hakkında yapılan tahkikat evrakı Cümhuriyet Müddei Umumiliğine verilmiştir.

Sıhhiye vekili dün Ankaraya döndü

Bir iki günden beri şehrimizde bulunmakta olan Sıhhat ve İçtimaî Muavenet vekili Refik Bey dün akşamki trenle Ankaraya dönmüştür. Refik Bey istasyonda Sıhhiye müdürü Ali Rıza ve bazı zevat tarafından teşyi edilmiştir.

Mahkemelerde

Mahkûm oldu

Bir hırsız üç sene, altı ay yatacak

Geceleyin hırsızlık yapmaktan ve terzi İbrahimle Kozma ve Osman efendilerin dükkânlarını soymaktan suçlu Mehmedin muhakemesi dün üçüncü ceza mahkemesinde neticelenmiştir.

Mehmet cürmü sabit olduğu için 3 sene 6 ay hapse ve mahkûmiyetini bitirdikten sonra da 3 sene altı ay müddetle emniyeti umumiye nezareti altında bulunmaya mahkûm olmuştur.

Altın kaçakçılığı davası

Pariste Banque de Bastille'e teslim edilmek üzere altın kaçırırken yakalanan yataklı vagonlar kataırının şefi Marsel Bilyo'nun muhakemesine dün üçüncü ceza mahkemesinde devam edilmiştir. Dünkü muhakemede bazı şahitler dinlenmiş, hazine vekili de bu davanın ancak ihtisas mahkemesi tarafından rüyet edileceğini iddia ederek vazifesizlik kararı verilmesini istemiştir. İddia makamı bu talebi tetkik edeceğini beyan etmiş, mahkeme Marcel Bilyonun 300 lira kefalet vermek şartiyle tahliyesine, gelmeyen bir şahidin de müzekkereyle celbine karar vermiştir.

Öldürmeğe teşebbüsten..

Aksarayda üvey babası Cemal efendiyi öldürmeğe teşebbüs etmekten suçlu Enver efendinin muhakemesine dün ağırceza mahkemesinde devam edilmiştir. Dünkü muhakemede Enver efendinin müdafaası yapılmıştır. Enver efendinin vekili Cemal efendinin sabıkalı bir adam olduğunu söyliyerek, üvey babasının tecavüzüne maruz kalan Enver efendinin istimdat için silâh attığını ve müdafaai meşrua vaziyetinde kaldığını söylemiştir. Muhakeme karar tefhimi için başka güne bırakılmıştır.

Esrar içtiği sabit olmadı

Kadıköyünde Kuşdili civarında ki evinde bir odayı kahve haline ifrağ ederek ötekine berikine esrar içirmekten suçlu Hayrinin muhakemesi dün ağırcezada yapılmıştır. Hayrinin hemşiresile beraber ikamet ettiği , evin bir odasını kahve haline ifrağ ederek esrar içirdiği sabit olmamış, beraetine ve derhal tahliyesine karar verilmiştir.

Baş müddeiumumilik baş muavinliği

Baş müddeiumumîlik başmuavinliğine tayin edilen Altıncı müstantik Süreyya Bey bugün yeni vazifesine başlamak üzere Eskişehire hareket edecektir. Süreyya Bey dün Adliyeye gitmiş ve mesaî arkadaşlarına veda etmiştir.

Gizli vergi tahkikatı

Bir makarna fabrikasına ait gizli vergi tahkikatına devam olunmaktadır. Bir memura işten el çektirilmiştir. Malî tahkikat bitmiştir. İdarî tahkikat yapılmaktadır.

Galatasaraylıların aile ziyafeti

Galatasaray kulübü senelik aile ziyafeti Kurban bayramının birinci akşamı (5 nisan çarşamba) Tokatlıyan salonlarında verilecektir.

Halkevinde ikinci sene faaliyeti

İstanbul Halkevi ikinci faaliyet senesi için yeni faaliyet programını hazırlamıştır. Yeni programda muaveneti içtimaiye şubesi faslı daha geniştir.

Ergani istikrazı ve Ermenice gazeteler

Ermenice çıkan Astarar gazetesi neşrettiği başmakalede Ergani istikrazının faydalarından uzun uzadıya bahsetmekte, bunun bir istikrazdan ziyade ticarî ve sınaî büyük bir teşebbüs olduğunu ileri sürmektedir. Gazete istikrazın fa idelerini sayarken hükûmet kazanacak yüzde yedi faiz verecek, o ahaliyide kazandıracaktır, demek tedir.

Gümrükte

Aranmıyan eşya

Antrepolarda satılacak eşya için bir emir

Gümrük anbar ve antrepoların daki senelerden beri birikmiş eşya hakkında Gümrükler ve İnhisarlar Vekâletinden İstanbul Gümrüklerine şayanı dikkat bir emir gelmiştir.

Gümrük anbarlarında senelerden beri biriken eşyanın kıymeti milyonlarca liraya baliğ olmaktadır. İki seneden beri İstanbul Başmüdürlüğü bu eşyanın tasnifini yaptırmış ve bu nevi eşya bulundukları ambarlarda ayrılmıştır.

Gümrük İstanbul Başmüdürlüğü bu emri alınca vaziyeti yeniden tetkik etmiş ve Vekâlete bir teklifte bulunmuştur. Başmüdiriyet bu eyşanın ayrı, ayrı yerlerde satılmasının çok müşkül olduğunu, ve eşyanın kıymetlerinden kaybedeceğini, bunun için bütün eşyanın bir ambarda toplanarak ayrı bir komisyon ve memurlar tahsisini teklif etmiştir.

Bu hususta Vekâletten cevap beklenmektedir.

Yeni keşif mi?

Tabiat kuvvetinden fazlasını verebilirmiş..

Dünkü Vakit gazetesi fevkalâde bir keşiften bahsediyordu.

Refikimizin verdiği izahata göre, Bursada uzun seneler kimya, fizik ve riyaziye ile meşğul olduğunu söyliyen Sıtkı Bey isminde bir zat, atomların tazyiki ve tabiatta mevcut enerjiyi azamî derecede tasarrufla kullanarak büyük işler görülebileceğini ve bu suretle tahrik edici kuvvetlerden akıl ve hayale gelmiyecek derecede tasarruf mümkün olacağını iddia etmektedir.

Bir rivayete göre, Sıtkı Bey bazı fen adamları huzurunda iddiasını izah etmiş..

Dün Müderris Salih Murat B. le görüştük.

Salih Murat B. bize aynen şunları söyledi:

— Ben böyle bir tecrübe yapıldığından haberdar değilim. Sıtkı Beyi de tanımıyorum. Keşfin mahiyetini bilmedikçe tabiî bir şey söyliyemem.

Yalnız şu kadar diyebilirim ki: Tabiatte dızdızcılık yoktur. Tabiatteki kuvvetlerden ancak mevcudu kadar istifade edilebilir.

Sıtkı Beyin bu kuvvetin haricine nasıl çıkabildiğini kestiremem.

Dr. Âkıl Muhtar Bey ise, vakıa böyle bir tecrübe için kendisinin de davet edildiğini, fakat, çok meşğul olduğu için gidemediğini, Sıtkı Beyin keşfi hakkında hiçbir şey bilmediğini söylemiştir.

Sanayi kredi bankası müdürü Ankarada

Sanayi Kredi Bankası müdürü Sadettin Bey dün akşamki trenle Ankaraya gitmiştir. Banka idare meclisi henüz teşekkül etmemiştir İdare meclisini teşkil edecek üç azadan biri Bankaca, diğer ikisi de İktısat ve Maliye Vekâletlerince tayin edilecektir. İdare meclisine Bankaca Asım Turgut Bey intihap edilmiştir.

Seyrisefain tarifesi

Tarife komisyonu Seyrisefain idaresi ücret tarifesini tetkik etmiş ve eski tarifenin ipkasına karar vermiştir.

Kadıköy çocuk bahçesi

Kadıköyünde yapılacak çocuk bahçesi için bütçedeki tahsisat kâfi gelmemiş ve tesviyei türabiye yarım kalmıştır. Bunun için bütçeden münakale yapılmak hususunda şehir meclisinden müsaade alınacaktır.

Hacı vapurları için tedbirler

Haç mıntıkasına gitmek üzere gerek yakın ve uzak memleketlerden perakende olarak gelip İstanbul tarikile gidecek şahıslara, gerek Karadeniz Limanlarından gelip İstanbul Boğazlarından geçecek hacı vapurlarına, mezkûr mıntıkaya giderken ve oradan avdet ederken evvelce tebliğ edilen tedbirler tatbik olunacaktır.

Maarifte

Güzel eserler

Maarif Vekâleti busene mükâfat verecek

Maarif Vekâletinin yeni sene bütçesi geçen seneye nazaran yarım milyon lira fazladır. Bu seneki fazla tahsisatın bir kısmı yeni yapılacak binalar içindir. Bir kısmı da kadroya yeniden ilâve edilecek olan muallimler içindir. Maarif Vekâleti bu sene ilk defa olarak güzel eserler mükâfatı diye bir fasıl açmıştır. Bu fasla konan güzel sanatlarm her şubesine ait yapılacak veya yazılacak en iyi esere mükâfat olarak verilecektir. Güzel sanatlardan bir sene içinde vücuda getirilecek eserler tetkik edilecek ve bu mükâfat birinci gelenlere verilecektir. Maarif Vekâleti bu suretle güzel sanatlarm memlekette inkişafına yardım etmiş olacaktır. Bu mükâfatlar bundan sonra her sene verilecektir.

Halkevi reisi Ankaraya gitti

İstanbul Halkevi Reisi Hâmit Bey dün Maarif Vekâletinin davet üzerine Ankaraya gitmiştir. Hâmit Bey Ankarada, Maarif Vekâletine tek kitap meselesi hakkında izahat verecektir.

Vilâyette

Otomobiller

Beynelmilel mukaveleye göre nasıl olacak?

24 nisan 1926 tarihinde Paris'te imzalanan otomobil seyrüseferine dair Beynelmilel mukavelenamenin tasdiki hakkında kanun dün Vilâyete gelmiştir.

Mukaveleye nazaran otomobil, tertibatı atiye ile mücehhez olmalıdır:

A) Virajları bissuhule ve kemali emniyetle sevk ve idareye salih muhkem bir direksiyon aleti;

B) Yekdiğerinden tamamile müstakil iki nevi freni olmalı, keza yekdiğerinden ayrı çift frenle işleyen bir sistem olmalı ve bu frenlerden biri hatta diğer frene sakatlık arız olsa bile işleyebilmeli, herhalde bir veya diğer sistem kâfi derecede sağlam ve seri bir harekete malik olmalıdır;

C) Otomobilin boş iken sikleti 3500 kilogramdan fazla olduğu takdirde kondoktora mahsus mahalde ayrıca tertibat alınarak motör vasıtasile bir geri hareketi icra ettirmelidir;

D) Otomobilin boş iken naklini ve mahmul iken muamelei tesellümde şayanı kabul olmak üzere beyan olunan sikleti mecmuu 3,500 kilogramdan fazla ise her bir halde geriye hareketini menedebilecek mahsus bir tertibatı bulunmalı ve bir de arkasını görebilecek bir aynası olmalıdır.

Manevra tertibatı o suretle terkip edilmeli ki, kondoktor yolu tarassut ederken bile tertibatı mezkûreyi kemali emniyetle tedvir ettirebilsin.

Alât ve edevat emniyetle ve her türlü yangın ve iştial tehlikesini mümkün olduğu kadar bertaraf edebilecek ve seyrüsefer için diğer tehlikelere meydan vermiyecek, gürültü, duman, koku çıkarmıyacak bir surette işlemelidir.

Otomobil sessizce duman çıkaracak bir tertibatla mücehhez olmalıdır.

Otomobillerin tekerlekleri ile römorkleri lâstik çemberlerle veyahut alâstikiyet noktai nazarından buna muadil diğer sistemlerle mücehhez olmalıdır.

Poliste

Pastırma pıçağile!

Büyükderede oturan seyyar pastırmacı Mehmet kibrit fabrikası amelesine pastırma satmak için fabrikanın yanında dururken ameleden Arif ile aralarında kavga çıkmıştır. Mehmet, pastırma pıçağı ile Arifi yaralamıştır.

Eminönünden geçerken

Kasımpaşada Aynalıçeşmede oturan Matmazel Marika Eminönünden geçerken Mehmet çantasını kapmış ise de yakalanmıştır.

Ruhsatsız müsamere

Taksimde Yenişehirde Kurtuluş spor kulübü binasında ruhsatsız müsamere tertip edildiği için tahkikata başlanmıştır.

Mezbahada et resmi

Önümüzdeki hazirandan itibaren mezbahada et resmi kilo başından alınmağa başlanacaktır. Etleri tartacak olan otomatik kantar şehrimize gelmiştir. Bu kantar 10 bin liraya mübayaa edilmiştir. Fakat kantar henüz muamelesi ikmal edilmediğinden gümrükten çıkartılmamıştır. Kantar gümrükten çıkınca yerine konacaktır.

BORSA

(İş Bankasından alınan cetveldir)

25 ŞUBAT 1933

Akşam Fiatları

İstikrazlar		Tahvilât	
İstanbul dahili	96.—	Elektrik	—
Şark d. yolları	7,10	Tramvay	—
D. Muvahhide	62,25	Tünel	—
Gümrükler	5,75	Rıhtım	18.—
Saydi mahi	7,—	Anadolu I	46,20
Bağdat	11.75	„ III	45,20
T. askeriye	7,75	„ Mümessil	55,20
İzmir Belediye İstikrazı	99		

ESHAM

İş.Ba.Nama	10,20	Bomonti	25,50
„ „ Hamiline	11.—	Terkos	38,—
„ „ Müessis	119.—	Çimento Ar.	12,10
Anadolu	25,40	İttihat dey.	27.50
Reji	4,35	Şark dey.	2.15
Şir. hariye	15.—	Balya	2.50
Tramvay	54,—	Şark m. ecza	2.85
Umumi Sigorta	11.—	Telefon	13,60

ÇEK FİATLARI

Paris	12,06	Prağ	16,95
Londra	719	Atina	4.22,25
Nöyork	47,48	Madrit	6,72,75
Milano	9,29	Berlin	1,98,85
Brüksel	3,38,80	Varşova	4,24
Atina	82,70,75	Peşte	3,90,83
Cenevre	24,40,9	Bükreş	34,90,83
Sofya	67,—	Belgrat	34,82,50
Amsterdam	1,17,69	Moskova	10,74

NUKUT (Satış)

	Kuruş		Kuruş
20 f. Fransız	169,—	1 Şilin, Av.	27,—
1 İsterlin	722,—	1 Pezeta	17,—
1 Dolar	211.—	1 Mark	50,—
20 Liret	210,—	1 Zeloti	24,—
20 f. Belçika	117.—	1 Penga	33,—
20 Drahmi	23,—	20 Ley	23,—
20 i. İsviçre	820.—	10 Dinar	55.—
20 Leva	26.—	1 Çernoveç	—
1 Florin	85,—	1 Altın	9,24
21 Kur. Çek	122.—	1 Mecidiye	35,—
		Banknot	2,39.—

Kafamız!

Melez bir edebiyat, devşirme bir musiki, güvercinli ve mihraplı bir resim, sakat bir mimarî ile kervana karışmak imkânı olmadığı anlaşıldı.

Kapanan medresenin bıraktığı fire, püsküllü fesin altından kurtulan baş henüz bu toprakta tehlikeli bir tohum olmaktan kurtulmamıştır.

Vakıa inkılâp pek köklü görenekleri tırpan atmıştır. Fakat bu hiç bir zaman tethiş şeklinde olmamıştır. Cümhuriyet Türkiyesinde ne Fransız ihtilâlindeki katliamlar, ne Kızıl Rusyadaki yıkıp yakmalar görülmemiştir. Cümhuriyet inkılâbı bir baba şefkati ile halka iyi ile kötüyü göstererek onun kafasını yetiştirmek siyasetini kendine prensip tutmuştur.

Başımızdaki şapkaya, elimizdeki yazıya rağmen kulağımızda hâlâ Arabın macerası, Bizansın musikisi var. Ve bedîî san'at namına yakın vakitlere kadar gördüğü müz kumrulu avlu resimleri, talik ve sülüs ile yazılmış istifli mezar taşları idi.

Her cemiyetin hususî bir damgası vardır. İngiliz, Alman, Fransız gibi benlikleri başka milletlere bile tesir eden cemiyetlerin millî ve tarihî bir hususiyetleri vardır. Fakat bütün bu caractéristique noktaların fevkinde milletlerin birleştikleri telâki noktaları da mevcuttur. Bunlar edebiyat, san'at, musiki, fen gibi artık hudutları beynelmilel sahalara geçmiş fikir hareketleridir.

İşte bizi Garpten ayıran bu telâki noktasıdır. Başımızda şapka ile Hicaz peşrevi dinlemek. Elimizdeki lâtin harflerile arapça yazmak,çilingir san'ati ile tayyare yapmak yalnız bir gerilik ve aykırılık ifade etmez. Bu manzaranın gülünç olduğuna da şüphe yoktur. Halk tabakalarını bilgi, görgü ve zevk yollarında birleştirmek ve onların ruhuna sinen Şark kokusunu değiştirmek inkılâp erkânının şimdi yegâne vazifeleri olmuştur.

Şapkanın altında serbest ve uyanık bir kafa görmek istiyoruz. Halkı kılık kıyafetle beraber, fikir ve zevk itibarile de inceltmek ona Avrupaî bir düşünüş ve görüş kabiliyeti vermek istiyoruz. Halkevlerinin dokuz şubesi başka inkılâpların kanla, tedehhüşle yapmağa uğraştıkları bu istihaleyi, terbiye ile, sevgi ile, şefekatle yapmak için çalışıyorlar.

Onun için memleketin hangi köşesinde yeni bir Halkevi açıldığını duysam yüzlerce vatandaşın yeni bir âleme doğduklarını görüp seviniyorum. Her Halkevi Garp culture'ünün bir maya ve aşı deposudur. Buradan nur alacak Türk vatandaşları başlarındaki şapkanın ifade ettiği garpli mânasına uygun bir kan sahibi olacaklardır.

Burhan CAHİT

Aydında menenjit

AYDIN (Milliyet) — Şehrimiz San'atler Mektebinde bir menenjit vakası görüldüğünden mektepte fennî tathirat yapılmak üzere Cumartesi gününe kadar dersler tatil edilmiştir. Mektep ayni zamanda tecrit edilmiştir.

Orta mektep talebelerinden birisinde kızıl hastalığına tutulduğundan, fennî temizlik yapılmak üzere bu mektepte de dersler Cumartesine kadar tatil edilmiştir.

Sıhhat ve İçtimaî Muamevet Müdürü Hayri Beyden, her iki vakanın münferit ve mevzii olduğunu mekteplerin her ikisi de leyli olduğundan bu tedbirlerin alınmasına lüzum görüldüğünü öğrendim.

Bayramdan sonra Bozduğan kazasında da iki menenjit vakası çıkmıştı. Alınan tedbirler üzerine bu kazamızda da hastalık bastırılmış sirayetine meydan verilmemiştir.

Vilâyetimizin diğer kazalarında sıhhî vaziyet iyidir.

Milliyet

Asrın umdesi "MİLLİYET" tir.

26 ŞUBAT 1933

İdarehane: Ankara caddesi, 100 No.
Telgraf adresi: İst. Milliyet
Telefon Numaraları:
Başmuharrir ve Müdür: 24318
Yazı işleri Müdürlüğü 24319
İdare ve Matbaa 24310

ABONE ÜCRETLERİ :

	Türkiye için L. K.	Hariç için L. K.
3 aylığı	4 —	8 —
6 „	7 50	14 —
12 „	14 —	28 —

Gelen evrak geri verilmez.— Müddeti geçen nüshalar 10 kuruştur. Gazete ve matbaaya ait işler için müdiriyete müracaat edilir. Gazetemiz ilânların mes'uliyetini kabul etmez.

BUGÜNKÜ HAVA

Yeşilköy Askeri Rasat Merkezinden verilen malûmata göre, bugün hava bulutlu ve sakin olarak devam edecektir.

25-2-933 tarihinde hava tazyiki 760 milimetre, sıcaklık en çok 13, en az 5 derece kaydedilmiştir.

FELEK

Takvime geçen Kepazelik

Anladık! Bunun ismi maskaralıktır amma, maskaralığın da bir hududu vardır. Bu kadar maskara gördük. Hangisi bu karnaval maskaraları kadar kepazedir?

Hem bu ne kepazeliktir ki; takvime kadar girmiş, onu da kepaze etmiştir. Birkaç gecedir Beyoğlunun geçilebilen büyük sokakları ve caddeleri kaygusu, terbiyesi kıt alaca bulaca bir takım maskaralarla doludur. Bunlar eğleniyorlarmış. Ben karnaval maskaralığının tarihini bilmiyorum amma bir Türk âdeti ve Türk eğlencesi olmadığını pekâlâ bilirim. Türklerin bu maskaralığa karışıp karışmadığımızı pek bilmiyorum. Çünkü sokakta gördüklerimizin ağzı var, dili yok!.. Lâkin bir kere gece yarısını buldular aştılarmı, iş berbat bir hale geliyor. Nâralar, feryatlar ve türlü türlü gazel ve şarkılarla halk uykudan uyandırılıyor. Kimse:

— Yahu! Nedir bu gürültü? demiyor. Çünkü:

— Maskaralar ne yapalım? Karnaval.. diyorlar. Sanki karnaval ve maskara beni uykumdan uyandırmak hakkını haiz imiş gibi.

Nasrettin Hoca bir gün eşeğine binmek için şöyle bir hızlanıp atlamış, lâkin binememiş ve:

— Ah ihtiyarlık ah!.. diye teessüf ve bunu ihtiyarlığa hamletmiş. Sonra şöyle etrafına bakmış, kimse olmadığını görünce kendi kendine:

— Ben senin gençliğini de bilirdim. diye söylenmiş.

Kunduralarımızın terakkisi

Dikkat ettim ve pek haklı olarak bir müşahede yaptım,

Bizim kunduralarımız, bizden evvel terakki etmişler. Bu terakki bizim sıhhatimizi ihlâl ediyor ve anlaşılıyor ki; terakkiye baştan başlamak, ayaktan başlamadan ev lâdır. Çünkü: Vaktile bu memlekette halk botin kundura veya galoş, yahut sadece yemeni giyerdi. Ve sokaktan eve girerken de kunduraları veya papuçları çıkarır, temiz ayakla girerlerdi. Sonradan memleketimize Avrupa kunduraları geldi. Hepimiz ayağımıza birer çift taktık. Sonra bizim kavaflar da aynini yaptılar. Bizim ayaklar terakki etti. Amma bizim sokaklar, Avrupa sokaklarına benzeyecek yerde eskisi gibi kaldılar.

Ne oldu?.. Avrupa kârı kundura ile bizim sokaklarda yürüdük ve o kunduralarla eve girdik, salona, yemek odasına, yatak odasına girdik... Böylece sokaktaki pislikleri en harim yerlerimize kadar soktuk. Eğer kunduraları gönderirken Avrupalılar bize biraz da sokak gönderselerdi ikisini birlikte kabul ederdik, olurdu. Şimdi öyle değil. Sokaklar eski halde, kunduralar Avrupalı gibi... Bu yüzden evlerimize bir hayli mikrop sokmaktayız.. Bence ya kunduralara göre sokak yapalım. Ya sokaklara göre kundura giyelim.

FELEK

Himayei etfal balosunda

Foto Etem

Birçok güzel resimler çekti.

Bunları Ankara Caddesinde Cağaloğlu yokuşundaki atelyasında bulursunuz.

Kazanç vergisi lâyihası

Martta B. M. Meclisinde müzakere edilecek olan YeniKazanç kanunu lâyihasının Bütçe encümeninde kabul edilen son şeklini neşre devam ediyoruz:

Ticarî olmıyan meslekler ve teşebbüsler

Müşterek Faliyetlerde her şerik sınıfına göre ayrı ayrı maktu vergi ile mükelleftir.

Muayenehane ve yazıhanesi olmaksızın irayı san'at eden doktorlar ve avukatlar ve dava vekillerine ait vergi on dördüncü maddede yazılı komisyon tarafından diplomalı seyyar mükellefler gibi tayin olunacak gündelik gayrisafi kazançları üzerinden hesap olunur. Bu kabil mükelleflerden, bu kanuna merbut cetveller mucibince başkaca maktu vergi alınmaz. Devlet, vilâyet hususî idareleri, belediyeler, muhtar müesseseler, millî bankalar, sermayenin en az nısfı devlete ait müesseseler, menafii umumiyeye hadim cemiyetler ve imtiyazlı şirketlerle hukukî ve fennî istişareler, vekâlet akıtları ve bu mahiyetteki muamelâtta sebest meslekler erbabının istihkaklarına ait vergi hizmet erbabına ait hükümler dairesinde ve 65 inci madde mucibince kendilerine tediyat sırasında hesabı tevkif olunur.

Beynelmilel şöhreti haiz artistlerin ve san'atkârların ve temsil heyetlerinin, Türkiye dahilinde muvakkat bir zaman için verecekleri müsamere, temsil ve oyunlar için duhuliye bileti istimalleri mecburîdir. Bu mükelleflerin kazanç vergileri, bilet bedelleri üzerinden hesap olunur.

Seyyar olanlar

Madde: 13 — Ticarî olmıyan meslekler ve teşebbüsler erbabından seyyar bir halde icrayı muamele veya mükellefiyeti seyyarlar gibi tayin edilecek mükelleflerden:

A) Denizlerde, nehir ve göllerde (Vapur ve istiap hacmi üç yüz tonilâtodan ziyade gemiler hariç olmak üzere) ve karada mal sahibi veya müstecir sıfatile her nevi nakil ve cer vasıtası işletenler,

B) Seyyar halinde icrayı faaliyet eden her nevi san'atkârlar, simsarlar tellâllar, kabzımallar, (mukim olanlar ticarethanelerinin gayri safi iradına göre muamele görür) madrabazlar on dördüncü madde mucibince takdir ve tayin olunacak gün deilk gayri safi kazançlar üzerinden vergiye tabidirler. Şu kadar ki, İstanbul balıkhanesinde icrayı faaliyet eden kabzımalların vergisi balıkhanece bunlara yapılan tediyat üzerinden hesap ve tarholunur.

C) Üçüncü maddeye dahil olan teşebbüsat erbabı ile idarehane ve yazıhane sahibi olmaksızın istikrazatçılıkla iştigal eyleyenler ve dükkân ve mağaza işgal etmeksizin kaldırım üzerinde veya köşelerde tulumba ve sair vesaitle gaz, benzin gibi müştaal mayiat satanlar 14 üncü madde mucibince tayin olunacak gündelik gayri safi kazançları üzerinden vergiye tabidirler.

D) Yukarıdaki fıkraların haricinde kalan seyyar mükelefler ve sekizinci maddenin birinci fıkrası haricinde kalan tuğla, kiremit, mozayık ve karosiman imalâthane ve harmanları 14 üncü madde mucibince tayin olunacak mikdarda vergiye tabi tutulurlar.

Madde: 74 — On üçüncü maddenin A fıkrasında yazılı mükelleflerden limana mensu vesaiti nakliye sahiplerinin ve bu vesaitte müstahdem ecirlerin gündelik gayri safi kazançlarının tayininde mikyas tutulmak üzere mahallin en büyük mal memurlarının veya tevkil edeceği zatın riyaseti altında, mahallin en büyük liman memurile meslekî teşekküller varsa bu teşekküller tarafından, olmadığı takdirde, ticaret odalarında, ticaret odası olmayan yerlerde belediyelerce kendi azaları arasından veya hariçten intihap edilecek ehliyet ve ihtisası olan iki azadan mürekkep komisyon marifetile nevilerine ve derecelerine veya şubei ihtisalarına göre her sene kânunusani iptidasında gayri safi kazanç cetvelleri tanzim olunur.

On üçüncü maddenin A fıkrasında yazılı kara nakliyat vasıtalrile nehir ve göllerdeki nakil vesaiti ve bu vesaitte müstahdem ecirlerin ve ve 12 inci maddenin B ve C fıkralarında yazılı mükeleflerin günlük gayri safi kazançları ve D fıkrasında yazılı maktu vergiye tabi tutulacak mükelleflerin vergi mikdarları, kezalik her sene kinunusani iptidasında mahallin en büyük mal memurunun veya tevkil edeceği zatın riyaseti altında birisi, mevcut ise meslekî teşekküller tarafından ve bu teşekküller bulunmadığı takdirde her ikisi ticaret odası tarafından müntehap ve ehliyet ve ihtisası olan üç zattan müteşekkil komisyon marifetile takdir olunur. Ticaret odası bulunmayan yerlerde iki aza belediyelerce intihap edilir. Komisyonlar, günlük gayri safi kazancın takdirinde, deniz veya kara vesaitinin nevilerine, senelik faaliyet günlerine ve sahalarına göre,

Deniz vesaiti nakliyesinden:

A) Bir liman dahilinde (En çok faaliyette olan saha),

B) Bir limanın muhtelif iskeleleri arasında,

C) Muhtelif limanlar arasında,

Kara vesaiti nakliyesinin:

A) Bir şehir veya kasabanın en çok faaliyeti olan sahasında,

B) Bir şehir veya kasabanın daha az faaliyeti olan sahası ve Banliyöleri,

C) Vilâyet hududu dahilinde,

D) Muhtelif vilâyetler hudutları arasında,

Faaliyette bulundukları nazarı itibara alınarak, her nevi üç derece üzerinden gayri safi günlük kazanç takdir edenler.

Deniz ve kara vesaiti nakliyesinde istihdam edilenler için:

Diplomalı ve diplomasız olanlarına ve şubei ihtisaslarına göre üç derece itibarile ve 13 üncü maddenin B fıkrasında yazılı olanlar için meslek ve nevi iştigallerine ve her nevi meslekî iştigal için üç derece itibarile günlük gayri safi kazanç takdir olunur.

12 inci madede yazılı muayenehane ve yazıhane sahibi olmaksızın sanat ve meslek icra eden doktorlar, avukatlar ve dava vekilleri için keza iştigalleri nevine ve san'at ve mesleklerine göre üçer derece üzerinden gündelik gayri safi kazanç takdir olunur.

13 üncü maddenin C fıkrasında yazılı ikrazatçıların gündelik gayri safi kazançları, bunların umumî muameleleri nazarı dikkate ve tetkike alınarak her mükellef için ayrı ayrı tayin edilir.

13 üncü maddenin D fıkrasına dahil mükeleflerin vergileri, derece tayin edilmeksizin nev'i iştigale göre maktuan tesbit olunur.

Komisyonlar tarafından yukarıda yazılı esaslar dairesinde takdir ve tesbit edilecek gayri safi günlük kazançlara ve maktu mikdara ait cetvellerin her sene şubat ayı gayesine kadar vilâyetlerde varidat müdürlerine, kazalarda mahallinin en büyük mal memuruna tevdii lâzımdır.

Yukarıki fıkrada yazılı komisyonların teşekkili ve faaliyete geçmezi vilâyetlerde varidat müdürleri, kazalarda mahallinin en büyük mal memuru tarafından tahriren talep edilir. On beş gün içinde komisyonlar teşekkül etmez veya faaliyete geçmezse vazifesini noksan yapmış olursa deniz işlerinde liman reisleri ve kara işlerile sair işlerde belediye reislerile varidat memurları tarafından gündelik gayri safi kazançlar tayin ve ona göre tarhiyat icra olunur.

(Devamı var)

Davetler

Konferans ve konser

Türk kadın birliği umumi kâtipliği tarafından gönderilmiştir: Pazar 26 şubat saat 17 de Halkevinde Profesör Ahmet Reşit Beyefendi tarafından "Cemiyeti Akvam faaliyeti" hakkında konferans verilecek, bunu müteakiben genç ve güzide san'atkârlarımızdan Güzin İzzet ve Sabahat Hüsnü Hanımlar ve Nureddin Şazi Bey tarafından alafranga konser verilecektir. Herkes gelebilir.

İSTANBUL BELEDİYESİ

Darülbedayi temsilleri
İstanbul Şehir Tiyatrosu

Bugün suvare saat 21,30 da

RENKLİ FENER

Nakleden Ertuğrul Muhsin Bey.

Piyes 3 perde

Halk gecesi

Mart ayi zarfında Pazartesi günleri de temsil vardır.

225

Ağlatırcasına güldüren ARMAND BERNARD pek gülünçlü

CANIN İSTERSE...

komedisinde GLORYA'da parlak muvaffakıyetler kazanıyor
Greta Garbo'nun yağlı boya resmini kazanan 3590 numerodur.

Üç gündenberi her yerde: Dilber Macar artisti

FRANZISKA GAAL

tarafından temsil ve ilk görünüşte seyircileri teshir ettiği

PAPRİKA

(Ateşin gençlik)

filminden bahsedilmektedir. Siz de

ARTİSTİK

sinemasına gidiniz, görünüz ve alkışlayınız.

ŞANDU

Hindistan'da cereyan eden ve Hintlerin âlemi hayrette bırakan kuvvetlerile alâkadar çok heyecanlı ve meraklı bir eser.

Dün akşam MAJİK'te büyük bir muvaffakıyetle icrasına başlanan: ve Komedi Fransez artistlerinden JEAN WEBER ve JOSSELİNE GAEL tarafından temsil edilen:

ZEVK GECESİ

Neşe ve zevk arayanların filmidir. İlâveten: R. K. O. dünya havadisi

İyi bir tavsiye: Bugün her halde

MELEK

Sinemasına gidiniz ve
FERNAND GRAVEV
ve
KATE DE NAGY
nin sevimli ve şirin temsilleri

GÜNDÜZ BENİM... GECE SENİN...

Fransızca sözlü ve şarkılı UFA komedisini görünüz. Çok hoşunuza gidecektir.

ELHAMRA

Sinemasına gidiniz ve komikler kıralı
HAROLD LLOYD'ın
Sonderece güldürücü ve eğlendirici

LUİ SİNEMACI

Fransızca sözlü Paramount filmini görünüz ve katılırcasına kahkahalarla güldünüz.

OPERA

sinemasına gidiniz ve mevsimin en mühiç ve fevkalâde eseri

Deniz Kahramanları

Fransızca sözlü ve şarkılı filmini görünüz. Baş rollerde:
GRAZİA DEL RİO ve
TOMY BOURDELLE
İlâveten: Mickey Mouse

Fedaî Donanma

ALKAZAR
sinemasında

Emsalsiz muvaffakıyetlerle devam eden

BİR MİLLET UYANIYOR

millî şaheserimizin son günleridir. Herkes gibi siz de istical ile gidip alkışlayınız ve Türk san'atkârlarımızın sinemacılıktaki muvaffakıyetlerini nazarı takdirle seyrediniz.

ZAYİ -Teşvikiye Askerlik şubesinden almış olduğum terhis tezkeremle nüfus cüzdanımı kaybettim. Yenilerini çıkaracağımdan hükümleri olmadığı ilân olunur.

Harik Hayat Kaza ve Otomobil

Sigortalarınızı Galatada Ünyon Hanında Kâin ÜNYON SİGORTASINA yaptırınız.

Türkiyede bilâfasıla icrayı muamele etmekte olan

ÜNYON

Kumpauyasına bir kere uğramadan sigorta yaptırmayınız.
Telefon: Beyoğlu 4886. 13

Milliyet'in edebi romanı: 32

MAKEDONYA

Aşk, Kin, Politika ve Kan..

Müellifi: Nizamettin Nazif

Cemal Bey onu görünce:

— Hemen bir araba tut! — dedi —

Kaşla göz arasında Sandalciyefi bir arabaya bindirdiler. İki kanun iki tarafına oturdu. Kolağası tavsiyesini tekrarladı:

— Ellerini ceplerinden çıkarmasına müsaade etmeyiniz, yanarsınız haa..

Ve arabacıya emretti:

— Arkadaş, Vardar karakoluna çek!

Kendisi de başka bir arabaya atlıyarak komiseri yanına aldı. Grand Otelin önünden dörtnala geçen iki araba, havagazı lâmbalarının ölü ziyaları arasında, haziran güneşi görmüş "karafatma" lar gibi kanatlanarak uzaklaştılar.

Hafif bir yağmur çiseliyordu. Tramvay caddesinde duran bir adam bir an arabaların arkasından gözlerini ayıramadı. Sonra koşa koşa caddenin öbür tarafına geçti, bir sokağa saptı, bir köşeyi döndü, üç beş adım yürüdü, Kolombonun holüne daldı. Bu, şişman "Yuvan" dan başkası değildi. Dosdoğru 17 numaralı odaya girdi.

Geceyarısından bir saat sonra bütün ışıkları sönen otelin kapısında bir araba durmuştu. Otelin kâtibi evvelâ kendi elile iki bavul sokmuş, sonra doktor Gesler'in ve şişman Yuvan'ın binmelerine yardım etmişti.

Bu araba, bir iki sokak dolaşarak Molozboyuna çıktı ve "Olimpos" un yanından Yahudi mahallelerinin dar ve karanlık yollarına dalarak tekerleklerinin sesini işittirmez oldu.

. . . . . .

Ayni saatte bir başka arabada, yalılarda Baron "Hirş" in hastahanesine pek uzak olmıyan büyücek bir evin önünde gem kasıyordu. Yakası kalkık kasketli bir adam arabacının parasını verir vermez yere inmiş ve siyah pelerinli bir kadın kendisini takip etmişti.

Kasketli adam, kapıyı anahtarla çarak kadını eve soktu ve ancak kapının arkasına sürmeyi sürdükten sonra havagazı lâmbasını yaktı.

O zaman ikisi birden rahat bir nefes alarak gülüştüler.

Bu adam Vardar güneşi Apostol ve kadın Café Chantant rakkasesi Lolâ idi.

Vardar karakolundan..

Kanunlar, kollarına ve bileklerine koparacak gibi yapışmışlardı. Karakolun önüne kadar kımıldıyamadan gelen Sandalciyef, komiserin odasına girdikten sonra da kımıldıyamamıştı. Yüzü, hiddetten ve heyecandan sapsarı kesilmişti. Burnundan kesik kesik soluyor, gözlerini endişe ile etrafa gezdiriyordu.

Kapana kısıldığını anlamıştı. Fakat ne olur ne olmaz, "belki elime bir fırsat geçer de kaçarım,, yok mu ya?.

Lâkin kanunların ikisinde de öyle boş avlanacak göz yoktu. Locada nasıl yakalamışlarsa, Sandalciyef'in bileklerini hâlâ ayni kuvvetle sıkıyorlardı.

Cemal Beyle komiser odaya girdikleri zaman, binbir ihtiyatla ve yavaş yavaş komitecinin ellerini ceplerinden çıkardılar. Bir dakika sonra Cemal Beyin tavsiyelerinde ne kadar haklı olduğu tezahür etmiş bulunuyordu. Sandalciyef'in pantalon ceplerinde,herbiri koskoca bir binayı uçutrmağa kâfi gelecek kuvvette iki bomba vardı. Komiser bunları kendi ellerile çıkarmış ve çıkarır çıkarmaz komitecinin yanından koşarak uzaklaşmıştı. Ve iyi ki uzaklaşmıştı; çünkü bombalar ceplerinden çıkarken Sandalciyef fevkalbeşer bir kuvvet sarfederek kanunları geriye itmiş ve komisere doğru bir tekme savurmuştu.

Cemal Bey neşeli bir kahkaha fırlatarak;

— Beyhude zahmet ediyorsun.. — dedi — Cehenneme gitmek için bu kadar aceleye ne lüzum var?

"Sandalciyef" in bu söz galiba hoşuna gitmiş olacaktı. O da şakrak bir kahkaha fırlattı:

— Haklısın kumandan bey.. — diye mırıldandı — Cehenneme gitmek için aceleye hiç lüzumumuz yok.. Bir adamın üzerinde sigara kutusu da bulunabilir, bomba da.. Bundan ne çıkar?

Komiser bombalardan birinin kapsülünü çıkarmıştı, ikinci bombanın kapsülünü çıkarırken bir kahkaha da o attı:

— Ne olur? Nihayet üç sene hapis yatarsın. Fakat öbür meseleden yakanı nasıl kurtaracaksın?.

— Öbür mesele de hangisi?

Sandalciyef vurdumduymazlıktan geliyordu. Cemal Bey yanına yaklaşarak göz kırptı:

— Senin locanda iri yapılı biri vardı. Nereye gitti o?

Bu sual komiseri yerinden zıplatt:

— Ne dediniz Kolağası Bey? İriyapılı bir adam mı? Yaaaa.. Şimdi adamakıllı yakalndın Tatar ağası..

Ve komitecinin burnuna doğru yumruğunu uzatarak;

— Ulan! — diye haykırdı — Localara hizmet eden garson, vakadan az evvel iriyapılı bir adamın kendisini sokağa gönderdiğini bana söyledi. Demek bu adam senin locanda oturuyordu. Söyle bakayım nereye gitti bu adam?.

Dışarıda ses sada kesilmişti. Yalnız manevra yapan lokomotiflerin düdükleri işitiliyordu. Cemal Bey saatine baktı;

— Oo.. vakit epey geçmiş.. — diye mırıldandı — Komiser Bey bana müsaade edersiniz.. değil mi?.

— Hayhay beyefendi.

— Artık bundan ötesi sizin için kolaylaşmıştır, zannederim.

— Elbette beyim.

— Gitmezden evvel size tekrar edeyim ki, bunun locasında oturan adam ayağa kaltkıktan hemen iki dakika sonra tabanca sesleri duyulmuştur. Ben gözlerimi Lolâ'nın locasından ayırmadığım için iyi gördüğüme eminim. Esasen üstünde bulunan bombalar işi anlamağa kâfidir.

— Pek tabii efendim..

Cemal Bey fesini düzelterek kapıya doğru yürüdü; arkasına bakmadan çıktı, gitti.

O zaman Sandalciyef müteessir bir tavırla başını sallıyarak söylendi:

— Desene ki Kolağası Bey senin yüzünden ele geçmemiz mukaddermiş..

Ve ani kararlar vermiş bir adam tavrile;

— Komiser Bey! — dedi — size bütün bildiklerimi söyliyeceğim. Müsaade ediniz de oturayım.

— Hayhay. Yalnız bir dakika sabret te şu hediyelerini iyi bir yere saklıyayım.

Genç komiser, bombaları sürüatle çekmesine soktu. Sonra tabancasını kılıfından çıkararak kanunlara;

— Kollarını bırakınız! — emrini verdi.

(Devamı var)

SANAT

Çizgiler

Feylesof

F. — "Felsefeye riyaziyeden gidilir" derler; siz ne dersiniz?

B. — Doğrudur, yalnız inhisarcı bir hüküm!....

F. — Niçin inhisarcı?!

B. — Şunun için ki felsefeye yalnız riyaziyeden değil, ilimlerin hepsinden birden girilir.

F. — O halde felsefe harsinin en mühim şartı?..

B. — Müspet ilimlerin son mahsullerini öğrenmek.

F. — Henüz felsefe olmadı; terkip te lâzım değil mi?

B. — Şüphesiz terkip te lâzım; fakat neyi?! İlmin müspet bilgilerini mi? Böyle yapınca yine ilim olur!...

F. — O halde ne yapmak lâzım?

B. — Şeniyet hakkında yepyeni ve bütün bir görüş tarzı elde etmek.

F. — Hem ilim yapamıyacağız diyoruz, hem de yepyeni bir görüş elde etmek istiyoruz; bu nasıl şey?!...

B. — İlmin bütün vergilerini içine alarak, fakat bütün bu parçaları bire, bütüne irca ederek...

F. — Böyle bir görüş daima şahsî kalmıya mahkûm değil mi?!

B. — Daima değil; işte felsefe tarihi.... Her büyük sistem kendinden evvel gelenleri içine almıştır. Feylesof hayalinin zenginliğinden, feylesof idrakinin genişliğinden... Bu toplayıcı kuvvet nedir? Mezheplere hem yer veren hem de bunları cihantutan yeni bir zihniyetin vazifelerine tâbi kılan bir temsil kuvveti...

F. — Demek ki siz bir felsefe oluşuna inanıyorsunuz?

B. — Tamamile. Felsefe tarihi bu bütün olan hakikatin keşfi için çalışan maşerî düşüncenin tarihidir ve gittikçe mükemmelleşmektedir.

F. — Feylesofu feylesof yapan hassa nedir? Akıldan başka bir şey midir?

B. — Hats kuvveti.. Şeniyetin bütün olarak idrakini temin eden can zekâsı, canı anlayış... İsterseniz ilmin katı anlayışına ve tahlilci zekâsına karşı dinamik ve terkipçi bir zekâ...

F. — Böylece feylosofu artiste yaklaştırmış oluyorsunuz!..

B. — Haklı olarak. Sanat ve felsefe biribirine yabancı şeyler değildir, ikisi de dinamik şuurlardır. Aralarındaki fark şudur: sanat canlıyı hayalle anlatır; mefhum yapmaz; felsefe canlıyı mefhumla anlatır; hayal ülkesinde dolaşmaz!...

F. — Fikrinizi iyice anladımsa felsefeye girmek için ilmin vergileri kâfi gelmez, bunlara basarak bir de tabiat ötesindeki mutlak ufuklarını görmek lâzım değil mi?

B. — Evet, bunun için feylesofun hayat duygusu dediğimiz sanat dehasını taşıması lâzımdır, derim.

F. — O halde büyük feylesoflar?...

B. — En geniş manasile büyük sanatkârlardır. Şiirlerini fikir haline getirmiye kadir olanlardır.

İsmail HAKKI

Yeni neşriyat

Boynu bükük kızlar

"Matbaada akaşm" şairi arkadaşımız Reşat Feyzi, yazıdığı hikâyelerden on kadarını bir cilt içinde toplamıştır. *"Boynu bükük kızlar"* ismini taşıyan bu güzel eser pek yakında intişar edecektir. Bu edebî kitabı karilerimize şimdiden tavsiye ederiz.

Küçük hanımın kısmeti

Selâmi İzzet Beyin "Küçük hanımın kısmeti" isimli bir romanı intişar etmiştir. Muharririn seyyal üslûbunu seven ve tanıyan karilerimize bu yeni eserini tavsiye ederiz.

SCHİLLER

Fikret Muallâ Beyin "Schiller" hakkındaki etüdü intişar etti. Genç ve sürrealist ressam Fikret Muallânın bu eseri bir tetkik eseri olduktan başka üslûp ve ifade itibarile de şayanı dikkattir. Bu eserde Schiller'in hususî ve san'at hayatı, eserleri, Göte ile dostluğu gayet güzel bir icmal halinde hülâsa edilmiş ve himayesini gördüğü Dük'ten kaçışını, son senelerini tasvir eden parçalar çok güzel ifade edilmiştir. Bundan başka Schiller'in meşhur eserlerinden biri olan "Haydutlar" dan bir sahne de ilâve olunmuştur. Zarif ve renkli bir kap derununda 62 küçük sayıfada resimlerle süslenerek büyük üstadın şahsiyeti muvaffakıyetle canlanmıştır. Tavsiye ederiz.

Namık İsmail Bey istifa ediyor

Güzel Sanatlar Akademisi hakkındaki tenkitlere Namık İsmail Beyin cevabı

Son günlerde ressamlarımızdan bazıları Güzel San'atlar Akademisini tenkit etmektedirler. Elif Naci Bey de geçenlerde Akademinin bu tenkitlere cevap vermesi lâzımgel diğinden bahseden bir yazı yazmıştı. Bu tenkitlere Güzel San'atlar Akademisi müdürü Namık İsmail B. âtideki mektubu ile cevap vermektedir. Mektubu aynen dercediyoruz.

Azizim Elif Naci Bey.

Milliyetin son san'at sahifelerinde Güzel San'atlar Akademisine tevcih edilen tenkitlerin cevapsız bırakılmış olmasından şikâyet ediyor ve bu sükûtun yapılan tenkitleri haklı göstermeğe yarayacağından bahsediyor sunuz.

Biliyorsunuz ki Akademi resim şubesinden ibaret değildir. Şimdiye kadar bir mimarın, bir tezyinî sanatlar mensubunun tenkidini okumadık. Ben ihtisasların salâhiyetine inanır bir insanım. Meselâ bir ressamın tezyinî sanatlar veya mimarî tedrisat teknikine vukufuna inanmam. Bundan dolayı muharrirleri resimle iştigal eden tenkitlerin hedefi Akademi nin resim şubesi olmak iktiza eder. Bu tenkitlere cevap verecek değilim. Çünkü bu münekkitlerle beraber hattâ onlardan fazla ben de kaniim ki resim şubesinde hatta memleketin resim hayatında iyi gitmeyen bir şey, bir nevi ıztırap vardır. Yalnız bu ıztırap; yazınızda işaret ettiğiniz gibi Akademideki disiplini kaldırarak talebeleri derslere devam kaydından âzade kılmakla veya resim şubesine orta mektep mezunu almak kaydını ilga etmekle velhasıl Akademinin içinde ve tedrisatında yapılacak tadilâtla izale edilebilir olmaktan daha derindir. Muallimleri değiştirmek, hattâ garbin en büyük üstatlarını muallim olarak getirmek bile, resim ve ressam cemiyeti hayatımızda bir mevki ve vazife bulamadıkça, bugünkü ne tice üzerinde bir değişiklik yapacağı na kani değilim. Bundan dolayıdır ki ben Akademide sanatin hayatî ihtiyaçlara tatbiki demek olan tezyinî sanatlar şubesine şahsan çok ehemmiyet verdim. Muallim arkadaşlarımın bazıları beni bu noktadan tenkit ederek henüz teessüsünü tamamile yapmamış olan bu şubenin ve muvaffakıyeti kendisinden olduğu kadar hayat tarafından temin edilen mimarî şubesinin inkişafının, ve atölye ve derse devam mecburiyetlerile talebe kaydındaki kayıtların resim şubesini inhitata sevkettiği kanaatini izhar etmişlerdir. Gerek resim muallimi ar kadaşlarımla aramızdaki bu fikir mübayenetleri ve gerek kanaatimce benim ceht ve gayretimle halli kabil olmayacak olan bu meseleler müvacehesinde, size de bundan altı ay evvel bahsetmiş olduğum müdürlüktên çekilmek tasavvurumu bugün tatbika karar vermiş bulunuyorum. Akademinin yeni sene bütçesi teklifile birlikte istifamı vekâlete takdim etmek üzere bugün Ankaraya hareket ediyorum.

Bu suretle müdiriyet salâhiyetimden ziyade meslektaşlarımın itimat ve âhengine istinat etmek arzumu tatmin etmiş ve ayni zamanda tedris sahasında kendi noktai nazarlarıma sadık kalarak idare işleri arasında şimdiye kadar ihmal etmiş olduğum mesleğime avdet etmiş bulunurum.

Akademi resmî bir müessesedir. Devlet bu mühim irfan ocağının iyi işlemesini zamin ve tedris programlarına vazıülyettir. Bu müessesenin iyi idare edilemediğini bir veya birkaç şubesinin lâzımgelen randmanı vermediğini gördüğü zaman derhal kendi mürakabe vesaitile hattâ lüzum görürse bu şubelerin tedris veçhelerini tesbit etmek üzere mütehassıslardan ve ilim salâhiyetlerinden mürekkep bir "Anket komisyonu" teşkil eder. Yoksa bu müessese her eli kalem tutan gayri mes'ul münekkitlere cevap vermekle mükellef olsa başka iş yapmağa vakit kalmaz..

Bugün güzel sanatlere istinat etmiyen bir medeniyetin gayri mümkün olduğunu bizden iyi bilen ve bunu muhtelif vesilelerle en salâhiyettar ağızlardan bildiren cümhuriyet rejimimizin bu irfan müessesesine lâzım gelen ehemmiyet ve itibarı vererek onun en mühim bir şubesini milletin hayatında bir süs olmaktan ziyade derin ihtiyaçlara cevap veren faydalı, lüzumlu bir san'at haline getirmek için lâzımgelen her şeyi yapacağına şüphem yoktur. İnkişafı için uzun senelerimi hasretttiğim bu müesseseye bundan böyle naçiz bir muallim olarak hizmette devam etmek benim için şerefli bir vazife olarak kalacaktır.

Namık İSMAİL

Sanat âleminde

Kötürüm Aktör

Epey oluyor. Bu sütunlarda M. Feridun büyük bir vukufla yazdığı tiyatro yazılarımdan birinde sahnemizin kıymetli bir uzvunun uğradığı felâketten bahsetmişti. "Otello Kâmil" ismile ityatro tarihimize girmiş eski aktörün, Kâmil Rızanın bir ameliyatla iki ayağını birden kaybetmiş olduğunu haber vermişti. O zaman sanat âlemin de bu haberin uyandırdığı teessürü elimize kadar gelen mektuplar dan da anlamıştık. Bu mektuplar dan birini yazan genç bir mektepli geçen gün bana matbaaya geldi. Ayakları kesildikten sonra Cerrahpaşa hastahanesinde tedavi edildiği sıralarda bu bedbaht sanatkârla yaptığı uzun bir mülâkatı getirdi. Büyük esericedit kâğıtlarile yirmi yedi sayfa tutan bu mülâkatı aynen buraya dercetmek imkânsızlığına pek müteessifim. Şunun için müteessifim ki bu yazı bize hem bir gencin edebî kabiliyeti, hem sahneden ebediyen ayrılan bir aktörün ıstırapları nı, hem de tiyatromuzun gizli esrarını bildiriyor. Ben, Kâmil Rızayı tanımam. Ondan bana çok bahsettiler. Otello oynandığı zamanlar ben henüz mektep talebesi idim. Şehzadebaşından geçerken ilânlarını, afişlerini görürdüm. Fakat benim için o zaman onu sahnede görmek mümkün olmamıştı.

M. Feridun ve merhum üstat Fehim ondan öyle bahsetmişlerdir ki ben görmediğim ve tanımadığım halde onu sevmiştim.

Otello Kâmil ile mülâkat yapan Galatasaraylı genç dostumun yazısı baştan başa bir tiyatro hayatının acı maceralarile, hazin hikâyelerile dolu. Bu genç, Cemaleddin Server Bey, ihmal edilmiş bir kıymetin felâketinden ve emsalinden o kadar içler sızlatıcı bir hal de bahsediyor ki insanın bilâihtiyar feci bir nankörlük karşısında derin bir merhamet, ürpertici bir tiksinti duymaması kabil değildir.

Kulis aralarında ondan ders alan meslektaşlarının uzun bir müddet hastahane koğuşlarında inlediği günlerde hiç birisinin kendisini arayıp sormadıklarından müteellim olan sanatkârın serzenişlerine delâlet eden genç mektepli nin yazısında bir iki parça okuyalım:

* * *

"Ayaklarının kesilmesinden bir kaç gün evveldi. Dizkapağından aşağısı simsiyah olmuş. Bacakları dökülecek, ufalanacak bir hale gelmişti. Haykırıyor, yüzünü tırmalıyor, boğazını gırtlaklıyordu.

— Millet tiyatrosundaki "Otello" meğerse bir hâteme imiş. O gece sanat hayatımın yirmi beş senesi birden söndü.

(Damarlarını ovalıyarak) Hele bu damarlar. Kesilecek miyim. Doğranacak mıyım? Ne olacaksa olsa da... diyordu.

Gûya onu teselli etmek, biraz teessüründen uzaklaştırmak için:

— Siz Otelloyu ondan sonra da oynamıştınız. Dedim. Kâşke söylemeseydim. Ve farkında olmaksızın en ince, en hisli tarafını incitmişim.

Haykırdı.

— BenOtelloyu Kılburnunda oynamadım. Açtım. Otelciye borcum vardı. Karnımı doyurmak için oynuyor göründüm. Otellonun karikatürünü yaptım.

Yanımda tabanca olsun. Biri bana: "Sen Otelloyu Kılburnunda oynadın" desin vallah vururum.

Ateş gibi yanan başını ellerinin arasına aldı ve

— Limon da mı satamazdım. Küfecilik te mi yapamazdım? diye mırıldandı.

* * *

"Bunlar sepetçi Ali Rıza merhuma da böyle yaptılar. Bir seneden fazla yattı. Bu adam ne haldedir? Bize bildirecek bir arzusu var mıdır? Yok mudur? diyen olmadı. Ve belediyenin gönderdiği otomobil olmasaydı, zavallının cenazesi bil kaldırılamıyacaktı. Kavuklu Ali Beyin dostu terzi Salih te Darülâcezenin çatısı altında canverdi. Cenazesinde üç tulûatçıdan başka kimse yoktu. Kavuklu Ali Bey için iane toplanıp Darülâcezeye sevkolunmasaydı o da kaldırımlarda sürünüp kalacaktı.

* * *

"Benim de bu cemiyetten bir hakkım var." diyen Kâmil Rızayı hasta döşeğinde konuşturan delikanlı beni coşturdu. Mücadeleye iştirak etmiş, göksünde İstiklâl madalyası taşıyan bu kötürüm sanatkârın bir köşede unutulmuş olmasında çok mustaribim. Örtülü bir tiyatro perdesinin ardında oynanan facialara kulak verelim. Nankörlüğün elinde canverenleri, benliğini kaybedenleri tanıyalım, elimizden geleni bu sanat şehitlerinden esirgemiyelim. Sahneye ilk çıkan Türk kızı Afife Jaleyi unutmıyalım. Kâmili arayalım ve "Jübilesinin tahakkukunu bekliyen", bedbaht aktöre elimizi uzatalım.

Ölülere rahmet, dirilere merhamet.

Elif NACİ

Fikirler ve insanlar

Gayesini kaybeden sanat

Burhan Asaf'ın "Niçin sanatsız?" isimli yazısı (1), geçen haftadan beri, fikrimi yine hayli işgal etti; çünkü Burhan Asaf o yazıda zamanımızın en esaslı buhranına, belki başka sahalardakinin de anası olan fikir buhranına temas ediyor.

Zamanımızı sanatsızlıkla ittiham etmek doğru mudur?. Bugün Avrupa memleketlerinin hemen hepsinde ve hemen her sahada büyük bir sanat faaliyeti görüyoruz; doğrusu şiir bir durgunluk devresi geçiriyor, fakat buna mukabil roman inkişaf ediyor, daha düne kadar bu nevi eserlerden âdeta mahrum olan memleketlerde, meselâ Almanya'da, bile bir "roman edebiyatı" teşekkül ediyor. Tiyatroda birçok yeni ve fevkalâde interessant araştırmalar. Resimde öyle, musikide öyle. Tenkit fevkalâde bir canlılık devresinde. Mimarî ise zamanımızda belki en yüksek devrelerinden birine başlıyor. Sinema ile sanatlar haritasına, yeni bir kıta ilâve edilmiş oldu.

Bütün bunlar doğru olmakla beraber devrimizin sanatsız olduğu da doğrudur. Çünkü sanat, herkesin hayatına karışan bir şey olmaktan çıkmış, yalnız bazı kimseleri alâkadar eden bir "süs" olmuştur. Şimdi en velût devrelerinden birini yaşamakta olan Fransız romanını kaldırsanız, Fransız kitlesini dahi bir ihtiyaç maddesinden mahrum etmiş olmazsınız. Roman satışı ile geçinenler müstesna, bu hâdiseden Fransızların dahi haberi olmaz. Çünkü o romanla o millet arasında bir kaynaşma yok; çünkü o romanlar bir cemiyetin ihtiyacını değil, ancak bir akalliyetin duyduğu tecessüsü tatmin için yazılıyor.

Zamanımızın güzel denebilecek bir "populaire" sanatı yoktur. Bugünün sanatkârlarını ikiye ayrılmış görüyoruz: Bir taraftan eskiyi tekrar ederek halkı oyalamağa çalışanlar, öbür tarafta yeniyi ararken kitle ile rabıtalarını muhafazaya hiç ehemmiyet vermeyenler.

İşte muhtelif tezahürleri ile surrealisma. Sanattaki bu cereyanın aklı fevkalâde tehyiç ettiğini inkâr kabil değildir. Fakat kübistlerin tabloları, sürrealistlerin şiir ve romanları hiç bir zaman bütün bir cemiyeti alâkadar edemiyecetkir. Onları anlamak, güzelliklerini sezmek için ancak daima sanatla uğraşanlardan bekliyebileceğimiz bir fikir gayreti, zihni bir itiyat lâzımdır.

Bugün bütün dünyanın sanatı, bizim "Divan edebiyatımız" gibi bir şey olmuştur. Hattâ ondan da gariptir, çünkü divan edebiyatı muayyen bir sınıfa hitap eder; halbuki bugün kü sanat bir cemiyetin, bir sınıfın değil, bir "fertler yığını" nın mahsulüdür. Bir cemiyeti, bir sınıfı temsil etmek şöyle dursun, bilâkis onlardan sıyrılmak istiyen bir cehdin eseridir.

Muhit ile sanatkâr arasındaki küskünlük günden güne artıyor. Tekrar edeyim, bu hâl, hiç olmazsa onun semereleri, içinde ben de bulunduğum birçok kimseleri fevkalâde alâkadar ediyor. Bir İtalyan münekkidi Fransız symbolistlerinden bahsederken "istisna edebiyatı - littérature d'exception" demişti, bugün bir "istisna sanatı" var. Fakat, bir dalâlete dayandığını bildiğimiz bu cereyanın bir tek eserini fedaya razı değiliz.

Sanat ile hayat arasındaki bu küskünlük, bir cemiyetin muhtelif sınıfları arasında birlik tesisine çalışırken onları bilâkis biribirinden büsbütün uzaklaştırmış, aralarında mevcut rabıtaları da bozmuş, yeni yeni sınıflar ihdas etmiş olan demokratianın eseridir. Bittabi buna, tehniğin terakkisi de yardım etti. Diğer sınıfların zararına olarak bir sınıfın *maddî* kuvveti arttıkça arada düşmanlık fazlalaştı; biribirine düşman olan, biribirine karışmıyan insanlar arasın da bir "cihanı telâkki tarzı" birliği olamazdı. İki muhasım ve yalnız hayatlarını idameyi düşünen iki kuvvet arasında sanat, bazan birine, bazan ötekine eğiliyor, hiç bir zaman bir bütünlüğe (plénitude) eremiyor. Bazan da, "hayat" ın (2) yarım bir aynası olmaktan kaçıp etrafta izi olmıyan, etrafın beklemediği birtakım muahalelerle meşgul oluyor.

Sanat gayesini kaybetti, çünkü insan hayatı asaletini kaybetti. Bugün bütün dünyada en çok kullanılan kelime zannederim ki "iman" kelimesidir; halbuki insan oğlunun en çok bahsettiği şeyler daima şiddetle ihtiyacını duyduğu, fakat kendisinde bulunmıyan şeylerdir. Şimdi insanlık müthiş bir imansızlık, heyecansızlık devri geçiriyor. Birçok kimseler: "Her şey ancak imanla, heyecanla yapılır; o halde etrafa iman, heyecan aşılamalıyız." diyorlar. İmanın gayesi kendi kendindedir; böyle bir vasıta olarak aşılanmak istenen iman, bunun için bir iman olamaz. Hem bugün her tarafta teklif edilen imanlara bakın, hiç biri insan hayatının fevkinde değildir. Hepsini de, gerek sadece ferdi, gerek sınıf veya cemiyeti istihdaf etsin, refah esasına irca etmek kabildir. Refah, satvet bir iman olur mu? "Medeniyet, azamî konfort demektir." Rıza Tevfikin bu künik (3) sözü, bugün birer maske ile, çok yerde kabul olunuyor.

İman, ebediyet fikrine dayanır; halbuki biz ebediyeti hiç düşünmüyoruz. Bizden evvelkilerin eserlerinden hiç bir istifademiz olmaz diye yüz çevirmek, yarın bizimkilerin de mahvolmasını, unutulmasını kabul etmek değil midir?. İnsanla hayvan arasında bir fark olmadığını, ilim gibi, insan da kabul etti. İrlanda'lı muharrir Samuel Butler, *Erewhon*'unda, bizim itikatlarımızın aksine olarak, insanın doğmadan evvel ruhlar âleminde yaşadığına, fakat öldükten sonra büsbütün mahvolduğuna inanan bir cemiyet tasavvur etmiştir. Biz de, o cemiyetin insanları gibi, bir takım tarihî ve iktısadî âmillerin, kendinden sonra bir isim bile bırakmasına lüzum olmayan birer izi addediyoruz. O kitabı okuyalı on beş seneye yakın bir zaman geçtiği için Butler'in Erewhon'luların sanatı hakkında ne dediğini hatırlamıyorum. Fakat öyle bir memlekette sanat pek inkişaf edemez.

Zamanımızın bariz vasfı, refah arzusudur. Bunu bir "cihanı telâkki tarzı" addedebilir miyiz, bilmem. Addedebilirsek bugünkü mimarî, azami sıhhat, rahat şeraitini istihdaf ederek, ona uyuyor. Belki mimarînin, bütün sanatların hilâfına olarak, herkesi alâkadar ederek inkişafı, kelimenin bütün icabatı ile "var olması", belki bunun içindir. Fakat "fonktionnalist" bir mimarî gibi "fonktionnalist" bir musiki, bir resim, bir edebiyat tasavvuru kabil değildir. Çünkü bu sanatların, mimarî gibi, doğrudan doğruya bir ihtiyaca tekabül ettikleri yoktur. Bir fabrikanın, bir bankanın, bir evin yapılışında, refah esasının gösterdiği bazı icabat vardır, fakat diğer sanatlarda olabilir mi? Öbür sanatların da birer ihtiyaç olduğu kanaati, refahtan başka şeyler de istiyen bir düşünce tarzının mahsulüdür.

"Fonktionnalist" bir edebiyat, bir musiki, bir resim tasavvur olunamaz dedim; niçin olunamasın? Hem refah bakımından da böyle bir şey tasavvuru kabildir. Çalışmış adamın yorgunluğunu giderecek, onu eğlendirecek bir edebiyat, v. s. İşte sanatın fonktionu. Böyle ise şimdi eskiyi tekrar ile iktifa eden edebiyat, resim, musiki, vazifelerini yapıyor ve "hayatı telâkki tarzı" mızı gösteriyor. demektir. Bu netice de şimdiki "hayatı telâkki tarzı" mızın, yani refah peşinde koşmanın ne kadar çirkin, insanı ne kadar küçülten bir şey olduğunu göstermeğe kâfidir.

Nurullah ATA

TASHİH — Geçen haftaki yazımda birkaç yanlış vardı. Bir tanesini düzeltmemin zarurî olduğunu zannediyorum. "Sanat, hayatı telâkki tarzımızın *makinesidir*" değil, "*makesidir*" olacak.

(1) Kadro, şubat 1933

(2) "Hayat" derken yalnız realiteyi değil, muhitin ideallerini de kasdediyorum.

(3) "Cynique" kelimesini (si) ile yazmak fenama gidiyor; onun için yunanca telâffuzuna daha yakın zannedilen bu şekli tercih ettim.

Kızdan mektup

(Başı 1 inci sahifede)

nanistan'da olduklarını gayri resmî surette biliyoruz. Fakat bu kâfi değildir.

— Mel Şor'un reşit olmadığı anlaşılır sa iadesi istenebilir mi?

— Mel Şor, bizim kanuna göre reşittir, fakat Yunan kanununa hatta tabiiyetinde bulunduğu İtalyan kanununa göre reşit değildir. Bu sebeple, Yunanistanda olduğu resmen tahakkuk edersе, iadesi elbette istenebilir. İşte bu sebeple biz bunların Yunanistan'da bulunduklarının resmen tahakkukunu bekliyoruz. Fakat zabita şimdiye kadar bize katî bir şey söyliyemedi.

— Mm Şor, Atinaya gitti mi ?

— Benim bildiğime göre Mm Şor, Atina'ya gitmiştir."

Genç kızın annesinin Atinaya gidip gitmediği de hakikaten bir mesele oldu.

Adil B. Mm Şor'un gittiğini söylediği halde, bu aile ile yakından münasebeti olanlar, aksini söylüyorlar. Dün meseleyi M. Şor'un ortağı M. Gesaryan'dan sorduk, M. Gesaryan da gitmediğini söyledi.

Ailesi ne fikirde

Diğer taraftan genç kız meydana çıkınca âilesinin ne yapmak niyetinde olduğunu da tahkik ettik. Öğrendiğimize göre, M. Şor ve âilesi bu takdirde kızlarile M. Papas'ın evlenmerine muvafakat etmekten başka çare görememektedirler. M. Papas'ın evli olup olmadığına gelince, M. Şor'un âilesi M. Papas'ın zevcesinden ayrılmış bulunduğunu öğrenmişlerdir ve şimdi bu haberin resmen tesbiti için tahkikat yaptırmaktadır.

M. Şor'un teşebbüsleri

M. Şor kızının kaçtığını haber alır almaz Atina zabitasına müracat ettiği gibi, Atinada bulunan sabık ortağı Sinyosoğluna da bir telgraf çekerek meselenin takibini rica etmiştir.

Atina'da yapılan tahkikat

Günden güne esrarlı bir sekil alan bu aşk macerası İstanbul'da olduğu kadar Atinada da alâka uyandırmıştır. Dünkü posta ile gelen Atina gazeteleri bu meseleye dair bir çok yazılarla ve hadise kahramanlarının resimleri ile doludur. Yunan gazetelerinin verdiği habere göre, sevdazedelerin geçen pazartesi günü Faler limanına geldikleri resmen tespit edilmiştir. Fakat tayyareden indikten sonra zabitaya yalnış adres vermişler, bu adreslerde aranmış iseler de bulunamamışlardır.

Yalnız, tayyarenin Faler limanına muvasalâtından yarım saat evel hüviyeti anlaşılamıyan bir şahıs otomobil ile Falere gelmiş ve Papas ile Mel Şor'u alarak ortadan kaybolmuştur.

Yunan zabıtası tevkif edilemezler diyor

M. Şor'un Atina zabıtasına çektiği telgraf üzerine Atina Polis müdürü M Papadimitriu sevdazedelerin bulundukları yeri anlamak için lâzım gelenlere emir vermiştir. M.Şor telgrafında kızının henüz reşit olmadığını kendisinin de İtalyan tebeasından bulunduğunu ve genç kızın yakalanarak Atina İtalyan sefaretanesine teslimini ve kendisinin de Atina'ya gideceğini ilâve etmiştir. Fakat, gene Yunan gazetelerine göre, Atina zabitası M. Şor'un bu müracaatını usulsüz bulmuş ve firarileri yalnız göz hapsi altına almağa karar vermiştir.

İstanbul Müddei Umumiliğinin müracaatı lâzım

Yunan zabıtasının fikrine göre, M. Şor'un Yunan zabıtasına müracaat etmeden evel, İstanbul müddei umumiliğine resmen müracaati lâzımdır. Cürüm mahalli İstanbul olduğu için, İstanbul müddeiumumiliği hâdiseyi tahkik edecek, Mel Şor'un reşit olup olmadığı ve genç kızın iğfal edilip edilmediği hakkında bir karar veercektir. Müddeiumumilik ortada bir iğfal bulunduğuna karar verirse tahkikat evrakını diplomasi yolu ile Yunan Hariciye nezaretine gönderecek ve ondan sonra Yunan zabıtası resmen işe vaziyet edebilecektir.

Yunan zabitasının tahkikatına göre, iki firarî Atinaya muntazam pasaportla gitmişlerdir. Mel Şor'un pasaportu Nina Argiro Kastritu namına çıkarılmıştır. Numarası da 210 dur.

Yunan gazetelerine göre genç kızın İstanbul'a iadesi ihtimali pek zayıftır.

Evlenmek meselesi

İki firarînin evlenmesine gelince, bunun için ortada iki mâni vardır. Birisi din farkıdır. Maamafih, Yunan gazetelerine göre din farkının, musevi kızının vaftiz edilmesile derhal izale edilmesi mümkündür.

İkinci mâni de Papasın evli bulunmasıdır. Fakat bu izdivaç Fransada olmuştur. Papasın karısı da bugün Fransada bulunuyor. Şayet iki firar yakalanıp, Yunan adliyesi huzuruna çıkarıldıkları zaman evlenmek istediklerini söylerlerse o zaman Yunan adliyesi Fransada aktedilmiş olan nikâhın muteber olup olmadığını tetkik edecek ve bir fesih sebebi görürse derhal nikâhı feshederek evlenmelerine müsaade edecektir.

ATİNA, 25.— Atina zabitasının araştırmalarına rağmen M. Papas tevkif edilememiştir. Sevdazedelerin, Mm Kotopuli'nin köşkünde saklandıklarına dair olan şayialar tekzip edilmektedir.

Zannedildiğine göre M.Papas ve Mel Şor, tayyare ile Faler'e vardıklarında M. Helmi ile karşılaşmışlardır.

[Bu telgrafta ismi geçen Helmi, artist Mm Kotopulinin zevcidir ve Yunan konsolosanesine müracaatla Mel Smiryotis namına ayrı bir pasaport çıkartan adamdır.]

Talebe Vagon - Lit Önünde

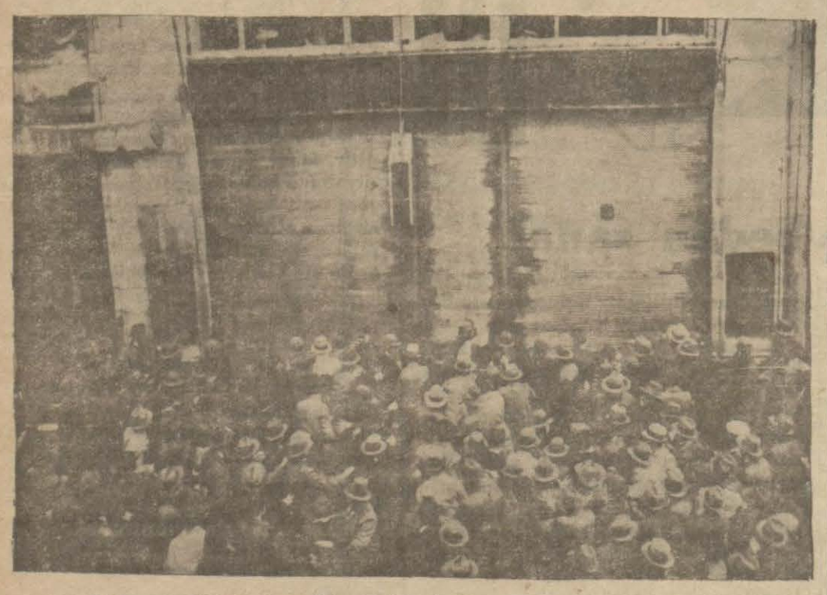

Wagon Lit'nin Beyoğlu merkezi önünde toplanan gençler..

(Başı 1 inci sahifede)

tepler talebesi arasında sür'atle şayi olmuştur.

Beyoğlunda..

Akşam üstü, saat 17 ye doğru, Galatasaray civarında, muhtelif yol ve istikametlerde üçer beşer kişilik talebe grupları dolaşmağa başlamışlardır. Bu gruplara, mağazalardan, kıraathanelerden çıkan gençler de yavaş yavaş iltihaka başlamış, saat 17 buçukta birden bire bu müteferrik grupların büyük bir kitle halinde Galatasaraydan Taksime doğru birleştiği ve orada 1500 kadar gencin toplandığı görülmüştür. Vagon - Lit'nin Beyoğlu merkezi, vaziyetten daha ev vel haberdar olmuş olacak, ki saat 15 buçuktan itibaren kapanmış ve kepenkleri indirilmiş bulunuyordu. İçeride kimseler yoktu. Gençler, Türk lüğün tahkir edildiğini heyecan içinde haykırarak birden bire tezahürata geçmişler ve Vagon - Lit'nin inik kepenklerine ilk darbeyi indirmişlerdir. Bu sırada "Yaşasın Türklük, yaşasın gençlik" avazeleri yükseliyor, kepenklere inen darbeler şiddetleniyor, artıyordu. Bu esnada o civarda bulunan Emniyet Müdürü Fehmi Bey, yetişmiş ve "dağılınız efendiler" diye vesayada bulunmuştur. Fehmi Beyi tanımayanlar, bu vesayaya rağmen, tezahürata devam etmişlerdir. Gene bu sırada haberdar edilen Beyoğlu itfaiyesinden bir grup tecemmü mahalline yetişmiş ve halkı dağıtmak için su sıkmağa mecbur kalmıştır. Halktan bir kısmı, ıslanarak dağılmış ise de, gençler hortumlara atılarak bunun önüne geçmek istemişler ve bu esnada Vagon - Lit'nin kepenklerini kırıp indirmişlerdir. Ondan sonra vitrinler kırılmış, vitrinlerdeki gemi ve saire resimleri parçalanmış, içeri giren bazı kimseler tarafından telefonlar da kırılmış ve bir takım tahribat vukua getirilmiştir. Bu sırada, şangur şungur inen koca vitrin camlarının isabeti ile birkaç kişinin yüzleri sıyrılmış, elleri çizilmiş, vücutleri berelenmiştir.

Galata'da...

Bundan sonra nümayişçi talebe kafilesi, ayni tezahürat ile Tünel - Yüksekkaldırım yolile Karaköye inmiştir. Beyoğlunda bu tezahüratın devamı müddetince, ne olduğunu lâyikile anlayamayan bazı gayri Türk mağazaların kepenklerini indirdikleri görülmüş ise de, vaziyet anlaşıldıktan sonra tekrar açılmışlardır. Ayni saatte köprübaşında da, üçer beşer gençten mürekkep talebe grupları biribirlerine iltihak ve büyük bir kalabalık teşkil ediyordu. Bunlara, Yüksekkaldırım yolile Beyoğlundan inenler de iltihak edince çok büyük bir kitle hâsıl olmuştur. Bu sırada, Yataklı Vagonlar Şirketinin tam köprübaşında, Japon sergisi altındaki Galata merkezi de kapatılmış ve kepenkleri indirilmiş bulunuyordu. Gençler, buraya da hücum etmişler, kepenkleri ve camları kırmışlardır. Kepenkler kırılınca, karşılarına gelen kapının üstünde Reisicümhur Hazretlerinin büyük kıt'ada bir resimlerini görmüşler ve bu çerçeveli resmi alarak İstanbul cihetine getirmişler ve Halkevine bırakmışlardır.

İstanbul tarafında..

Gençler, ayni heyecan ve tezahürat ile köprüyü geçerek Eminönüne gelmişlerdir. Oradan (Yaşasın Gazi, Yaşasın gençlik) avazelerile dördüncü Vakıf hanının önünden geçerek Ankara caddesine gelmişler ve burada sıra ile bütün gazete idarehanelerinin önünde bir müddet tevakkufla tezahürata devam etmişlerdir. Bundan sonra Halkevine gidilmiş ve Vagon - Lit'nin Galata merkezinden alınan Büyük Gazinin resmi, oraya bırakılmıştır.. En son olarak Son Posta refikimizin matbaası önüne gidilmiş ve tekrar Halkevi önüne avdetten sonra gençler alkışlar içinde dağılmışlardır.

Hâdiseye müddeiumumilik vaziyet etmiştir. Beyoğlu kaymakamı Sedat, müddeiumumî Kenan ve Emniyet müdürü Fehmi Beyler, dün gece geç vakte kadar Beyoğlu merkezinde tahkikatla meşgul olmuşlardır. Vagon - Lit nin Beyoğlu merkezi şefinin de ifadesi alınmıştır . Diğer taraftan şirketin iki merkezinde yapılan tahribat tesbit edilmektedir. Tezahürat esnasında taşkınlıklar yapan, polislere serkeşlik eden ve memleketin asayiş ve nizamlarına mugayir harekette bulunan on beş kadar efendi nezaret altına alınmış ve kendilerinin ifadelerine müracaat edilmiştir.

Şirket müdürü ne diyor?

Bu mesele hakkında şirketin şefi sıkıştık buldum. Zaten bunun için de vazifesine nihayet verildiğini biliyordum. İşleri düzeltmek, yolsuzlukların önüne geçmek için elimden geldiği kadar memurlarımın hareketlerini kontrol etmek mecburiyetindeydim. Şimdi ben türkçe öğrenmek üzere bu lunuyorum. Fakat öğreninceye kadar bittabi vazifemi de yapmağa devam edeceğim. Türkçe bilmemekle beraber, bazı memurların müşterilerle konuşurken, bu müşterilerin memnuniyetsizlik gösterdiklerini görüyordum. Bittabi memurlardan fransızca olarak izahat istiyordum. Geçen gün mevzuu bahis memur Galata acentasile konuşuyordu ve gayet basit bir şekilde konuşuyordu. Meseleyi bana da izah etmesini söyledim. Cevap vermedi ve konuşmasına devam etti. Müşteri gittikten sonra, memurun yanlış muamelesini gördüm ve kendisini on lira değil, on kuruşla tecziye edeceğimi söyledim. Bu cezalar şirket veznesinde toplanır ve ay nihayetinde memurlar arasında taksim edilir. Bu ihtarım üzerine sinirlendi. Bana fransızca izahat vermiyeceğini, ceza da vermiyeceğini söyledi. Bunun üzerine diğer arkadaşlarına suimisal olmasın diye, kendisine on beş gün mezuniyet vereceğimi söyledim, fakat iyi bir memur olduğu için, mezuniyetini yedi güne indirdim. O da şapkasını aldı ve gitti. Benim Türklere karşı harekette bulunduğumu ve onların dilini sevmediğimi söyliyen kimseler varmış. İtalyan ordusunun bir zabiti sıfatile namusu askerîm üzerine temin ederim ki, bu adamlar yalan söleyorlar, benim Türklere karşı büyük bir hürmetim ve dillerine karşı muhabbetim vardır. Netekim şimdi türkçe öğreniyorum. Yakın zamanlarda sizinle türkçe konuşmaktan büyük bir hâz duyacağım. Ben eminim ki, bu dedikodular intizama sokmak üzere olduğum bürömdaki memurlardan çıkmış değildir. İki aydan beri Türkiyede bulunuyorum. Şunu da ilâve edeyim ki, içtimaî vaziyetimizin ve mevkiimin de icaplarının tanınmasını istemek hakkımdır zannederim. Hukuk mezunuyum. Hiç bir kimseye söylendiği ve yazıldığı gibi hareket etmeğe terbiyem müsait değildir. Sonra ortada bir tarafgirlik olduğu da aşikârdır. Çünkü şimdiye kadar hiç kimse, bu hâdise hakkında gelip te bir kere de benim fikrimi olsun sormadılar. Hâdiseye müteessifim, fakat şu sözlerim le mevcut bir hakikati ifade etmişsem bahtiyarım. Ben Türkleri sevmesem, mensup olduğum kumpanya, kendi menafii aleyhine, Türkiyedeki işlerimin idaresini bana tevdi eder miydi?.

Hüsnü Sadık B. Ankaraya gitti

Yataklı Vagonlar kumpanyası Türkiye mümessili Hüsnü Sadık Bey Ankaraya gitmiştir. Aldığımız malûmata nazaran, Hüsnü Sadık Bey hâdise hakkında alâkadar makamlara istenen izahatı verecektir.

Beyoğlu kaymakamı ne diyor?

Dün gece Beyoğlu merkezinde tahkikat ile meşgul bulunan Beyoğlu kaymakamı Sedat Bey, vaki olan istifsarımıza cevaben demiştir ki:

— "Henüz kimse tevkif edilmiş değildir. Yalnız ifadelerine müracaat edilmek üzere nezaret altına alınmış bulunan ve polislere serkeşlik eden 5 - 6 genç vardır. Tahkikat ve isticvaba devam edilmektedir."

Ajansın tebliği

İSTANBUL, 25 (A.A.) — Bugün Darülfünun ve diğer yüksek mektepler talebesinden beş altı yüz kişilik bir kafile Beyoğlunda Yataklı Vagon şirketi binası önünde nümayişte bulunmuştur. Bu nümayişe sebep şirket müdürünün bir memurunu türkçe konuşmadan menetmesi ve Türklük için tecavüz sayılacak sözlerle bu memuru işten çıkarmasıdır.

Gençlerin tezahüratı arasında Vagon lit'nin camekânları kırılmış ve içeri giren bazı nümayişçiler tarafından bazı tahribat yapılmıştır. Heyecanlı gençler "Türk topraklarında Türkçe konuşmayı menedenlerin mevcudiyetine tahammül edemeyiz" diye bağırmış lar nümayişçiler ve hâdiseyi seyir için toplanmış olan kalabalık tarafından alkışlanmışlardır. Zabıta nümayişçileri dağıtmakta çok müşkülât çekmiş cadde üzerinde üzerine kalabalık dağıtılabilmiştir. Nümayişçilerden beş on kişi

Necip Ali Beyin Halkevinde nutuk

Dünkü nushamızdan mabad

Bu prensiplerdir ki bizi ebedileşmiş muayyen bir çerçeve içinden kurtararak, siyasî, içtimaî ve iktisadî vaziyetleri nazarı itibare alan, her zaman yeni kanunlar veren bir havası içinde yürütecektir. Bütün bu esaslarla vasil olmak istediğimiz nokta nedir? Geçen sene muhterem kâtibi umumimiz Recep Beyfendinin, muhterem selefim Maarif Vekili Reşit Galip Beyefendinin bu kürsüden tebarüz ettirmek istedikleri nokta Türk milletini medeniyet saflarında en ileri millet yapmak da vasıdır. Bu davanın büyüklüğünü ve karşısına çıkacak binlerce zorlukların vücudunu ve işin verimlilik ve genişliğini hiç bir zaman unutmiyor, küçük görmi yoruz. Fakat dünyada irade kuvvetinin, iman kudretinin yenemediği hiçbir şey yoktur. Bu irade menbai, bu iman kuvveti Türk milletinin dünya kadar eski olan tarihî varlığında ve âsil kanında mevcuttur. En karanlık devirler, bugüne kadar seyreden Türk tarihinin içinde bir millet kuvvet menbai olarak binlerce esaslar vardır. Biz dünyanın ilk medeniyetlerini kuran ve tarihe iki defa büyük istikamet veren ve muazzam imperatorluklar yapan ecdadımızın hattı hareketlerini yalnız büyük bir gururla anacağız. Biz, bize lâzım olan ruh kuvvetini, inan kaynağını daha dün geçirdiğimiz istiklâl imtihanından alacağız.

" Aziz arkadaşlarım,

« Ergenekon: Türk milletinin karanlık tarihlerde yaptığı kahramanlığın hayalleştirilmiş, ebedileştirilmiş bir efsanesi idi. İstiklâl cidali yirminci asrın ortasında efsanevî bir hakikattır. Bu büyük hakikat her noktai nazardan işlenmeğ ve üzerinde uzun müddet durmağa değer bir varliktir. Türk milleti bu heybetli levhayi yaratalı on seneyi geçti. Fakat bu emsalsiz eser içtimai, bedii ve hatta iktisadî cephelerden şimdiye kadar arzu ettiğimiz gibi henüz işlenmiş değildir.

Hakikat halde bugün gerçekleştirmek istediğimiz davanın halli cidden çok çetin bir iştir. Önümüzde yürüyen milletlerin bu nevi teşkilâtlarının tarihî yarım asırdan aşağı değildir. Her memleekette eski ve yeni rejimlerin kurduğu bu nevi teşkilâtın yüzbinlerce azası vardır. Bu teşkilâtlar başka memleektlerde çok verimli olmuş ve bugün kemale gelmiş müesseselerdir. Biz bütün bunları bilerek ve takdir ederek takip ediyoruz. Fakat şuna da kaniyiz ki, eğer istiklâl mücadelesinde olduğu gibi, kütleleşerek kalplerimizde ayni ruh hakim olacak olursa, davamızı muvaffakiyetle halledeceşiz ve şuna da kat'î surette emniyetimiz vardır ki İstiklâl harbinin ruhu bizde daima hak olacaktır. Bu ruh nedir? Vatanın her tarafı bizden bir çok defalar kuvvetli ve harbi kazanmış muzaffer orduları tarafından ihata edildiği zaman bütün bu kuvvetleri küçük görerek, milletin arasına mütevazi bir vatandaş olarak iltihak eden ve düşmanı memleketin harimî ismetinde imhaya karar veren Mustafa Kemal de, ve düşmanın techizat itibariyle mukayese edilmiyecek derecede kudretli olan ordularına karşı Sakaryada 22 gün maddiyet âleminin binlerce zorluklarına göğüs gererek mukavemet eden Türk ordusunda ve nihayet hayatın hatırlanması bile müşkül olan mahrumiyetleri içinde, kollarında çocuğu, sırtında cephanesi olduğu halde cepheye koşan Türk kadınında hakim olan iman ve ruh kuvveti ne idiyse, bu yürüyüşte de hakim olacak kuvvet yine o olacaktır. Yalnız yukarıda dediğim gibi bu ruh ve kudret ezelden Türk milletinin varlığında mevcuttur. Bunu güzel tanzim ve idare etmek icap eder. Bunun için o zaman bütün bir âleme karşı nasıl tek bir kütle şeklinde birleşmişsek, şimdi de bu aziz ülkü karşısında ayni kuvvetle kütleleşmek lâzımdır.

Kütleleşmek bu asrin en bariz vasıflarından biridir. Kütleleşmemiş insan cemaatlerine millet bile denilemiyor. Bugün millet diye kütleleşmiş, manen ve maddeten birbirlerine tesanüt başlariyle bağlanmış insan kümelerine diyorlar, Yer yüzünde bu şartları haiz olmayan kümeler millet değildir. Sadece ferdî ira deler hakim olan yalnız tabiatin sevk ve idaresine bırakılan cemiyetlerin yer yüzünde müstakil bir cemiyet ve millet olarak yaşamasına imkân yoktur. Bu nevi cemiyetlerde hürriyet bile yoktur.Bunun için cemiyetler artık asrimizin dam gasını haiz değildirler. Fertçilik dünyası artık tarihe malolmuştur. Geride bırakılan âlemin bir daha avdet etmesi mümkün değildir. Çünkü o şartlar ve icaplar bir daha geriye gelmiyecektir. Mamafih fertçilik dünyasında bile cemiyet fikirleri vardır. Fertçiliğin felsefesini yapan mütefekkirleri bile cemiyetin, fertlerin fevkindeki yüksek iradesini görmüşlerdir. Fertleri kütleleştiren ve tesanüt denilen du bağın mahiyeti nedir? İnsanlarda ve hatta mütarakki hayvanların bir çoğunda bile bu meyil, tabii ve hür bir bissin mahsulüdür.Mantik ve muhakememiz de bizi bu yola sevkeder. Binaenaleyh buna mukabil ferdin mensup olduğu cemiyete ve cemiyetin ferde karşı mütekabil bir çok mükellefiyetleri vardır. İşte her fert ve her meslek zümresi tabii ve içtimaî bir iş bölümü içinde ferdî iradelerin muhassallâsı olan, fakat başka bir mahiyet arzeden yüksek iradenin yani devlet iradesinin sevk ve idaresi altında inkişaf ederler, biz bir nizama tabi olmiyan ferdî veyahut ta sadece bir sınıf hâkimiyetine istinat eden kuvvetlerden ziyade milletimizin tabii inkişafını bu yol da görmetkeyiz.

Bu şekil içinde ferdî bir çok mükellefiyetlerle bağlanmakla beraber insanları 30 oka kemik, 6 kilo kan, 2 kilo deriden ibaret bir makina da farzetmiyoruz. İşte bizim kütleleşmekten anladığımız budur. Halkevleri, bütün mevcudiyetleriyle bunun temine çalışacaktır. Halkevlerinin 9 şubesinin dayandığı fikrî esaslar budur. Bu teşekküllerimizle istihdaf ettiğimiz gaye, Türk milletinin içtimaî, bedii, terbiyevî sahalarda kütleleşmesi yani birlik arzetmesidir.İmperatorluk devrinin saltanat tacini her ne pahasına olursa olsun korumak ve kurtarmak için milli meselelerde tuttuğu yanlış ve hainane politikanın millî benliğimizde açtığı büyük yaralar thaminimizde nhakikaten çok fazladır. Hiç mubalağa etmeden diyebiliriz ki, imperatorluk taci altında yaşayan milletlerin hepsinden daha çok fazla Türk milleti zarar görmüştür. Başka milletler imperatorluk devrinde yalnız siyasî varlıklarını kayb ettikleri halde, Türk milletinin millî benliği kaybolmak tehlikesine düşmüştü. Türk dili osmanlı dili şekline sokuluyordu. O zamanın sarfını yazanlar: " Lisani arzülbeyanı osmanî üç lisandan mürekkep bir lisanî lâtif olup". diye dilimizi tarif ediyorlardı. Türk dili siyasî sahadaki osmanlı imperatorluğunun kültür sahasında bir nümunesi idi. Mekteplerde okutulan Türk tarihi sadece Osman oğulları hanedanının tarihinden ibaret idi. Yüksek tahsile kavuşmuş bir Türk gençi, Anadoluda hükümran olan eski ve büyük Türk milletlerini değil, orta çağ tarihinde Anadolu ya hakim olmuş selçukiler hakkındaki malûmatlarının mecmuu, nihayet bir kaç satırdan ibaret idi. Anadoluda tamamiyle mill bir politika takip eden,karaman oğulları adî bir şakavet zümresî gibi telâkki edilmişti.

Büyük bir hamakatle tarihinî altı asırdan fazla görmeyen imperatorluğun zararı yine kendisine oldu ve pek pahaliya mal oldu. Çünkü bu tezle imperatorluğun haricî manzarası, müstevli bir millet manzarasından başka bir şey değildi. Bunun için Anadolu ve Balkanlarda tarihî hak iddia eden milletlerin karşısında âciz ve zebun kalmıştı. Halbuki hakikata bambaşka idi. Türklerin bu ülkelerdeki mevcudiyeti tarihten daha eski idi. Türk edebiyatı, Türk zevkinin, türk karakterinin bir ifadesi değildi. Akip giden bu cereyan içinde milletin öz sesleri de duyulmadı değil. Fakat buna itibar edilmedi ve kaba sayıldı. İmperatorluğun bu yıkıcı kasıtları milletin öz varlığı üzerinde büyük iş yapamadı. Türk dili, türk tarihî bugünkü nesle kiymetli bir emanet olarak, milletin bünyesinde bugüne kadar yaşadı. İşte biz bir taraftan bu hakikatı milletimize anlatmak, diğer taraftan bu kıymetli hazineleri toplamak maksadiyle dil, tarih ve edebiyat şubesini teşkil etmiş ve faaliyete girmiş bulunuyoruz Bu vadi üzerinde halkevlerinde bir çok konferans lar tertip ediyoruz. Çünkü daima bu hakikatın tekrar edilmesine lüzum ve ihtiyaç vardır. Zira imperatorluğun ve onun bir aleti olan tekke ruhunun millet üzerindeki tesirlerinin el'an mevcut olduğunu maalesef görmetkeyiz. İnsan ile tanri arasındak ittisalin ifadesi insanın öz dili olmasından daha tabiî bir şey yok iken ve bu hakikat bütün milletlerde böyle teceli etmiş iken yukarıda işaret ettiğm menhus tesirlerin altında kalmış bazı zavallıların el'an mevcut olduğunu maalesef görüyoruz. Fakat irticaın bu hortlamış sesi her zaman ve behemehal , susturulacaktır. Edebiyatimiz dil ve tarih işlerinin şimdiye kadar bu sakat yürüyüşünden dolayi arzu edilen şekilde inkişaf etmemiş ve milletin bedii terbiyesine şimdiye kadar büyük faideler vermemiştir.

Beynelmilel şöhret temin etmiş büyük ediplerimiz yoktur. Söylemek lâzım gelirse ingiliz edebiyatını, fransız, rus edebiyatlarının milletleri üzerinde oynadığı terbiyevi ve bedii rolü bizim edebiyatımız oynamamıştır. Mamafih Arap ve Acem ve Frenk tesirleri altında kurtulan edebiyatımız millî ruha doğru gitmektedir. Biz bu cereyana daha büyük bir hiz vereceğiz. Millî edebiyatımızın fevkalâde inkişafı ve beynelmilel şöhretini hazırlama etrafında toplayacak istidatlar şahsiyetlerin yetişmesi imkân ve fırsatını hazırlamağa beşerî imkânlar nisbetinde çalışacağız. Memleketin her köşesinde mevcut 34 Halkevinin ekserisin de bu sene henüz başlangıç devrinde olmasına rağmen bu metotla çalışmağa başlanmıştır. Bazı Halkevleri bu çalışmasını daha ziyade ilerleterek pek çok türkçe kelimeler toplatmıştır. Ve bazı yerlerde muhitlerinin tarihleri yazılmağa başlanmıştır. Bu hususta eski şehir, Kütahya, Konya, Denizli, Bursa, Kayseri, Zonguldak, İzmir, Aydin, İstanbul Halkevlerinde daha mahsus faaliyetler vardır.

Aziz arkadaşlarım,

Geçen sene Türk tarihinde ilk defa olarak Türk tarihi ve türk diline ait iki büyük kongre toplanmıştır. Büyük inkilâpçının himaye ve rehberliği altında toplanan bu kongrelerden elde edilen neticeler hiç bir mübalağaya sapmadan iddia edebilirim ki tahminimizden daha ock büyük ve şumullüdür. Temamiyle ilmî vesika ve senetlere dayanan tarih tezlerimiz, dünyanın ilmî kanaatlerine herhalde çok müessir olacaktır. Tarih kongresinden millî kültürümüz itibariyle büyük neticeler elde ettik.

Klasik tarihe göre sadece emperyalist bir millet gibi görülen Türk milletinin beynelmilel medeniyet kültüründe zek âsi en fazla eser bırakmış ve milletlere medeniyet hocası ve medeniyet rehberi olduğu ilmin yüksek ve itiraz kabul etmiyen vasıfları ile tespit edilmiştir.

Bu kadar zengin bir geçmiştin keşfedilmesi bir millet için bitmez tükenmez bir kültür zenginliği kaynağıdır. Bundan sonra Türk gençliği artık bu nihayetsiz kaynaktan maneviyatının gıdasını alacaktır. Bu itibarla harsımızın ve terbiyevi sistemimizin istikameti artık dan daha az değildir. Gerek kongrenin toplanmasiyle ve gerek kongreden sonra dil meselesi üzerinde memleket münevverleri çok alâkadar olmuşlar ve ilmî metotlar içinde çalışarak, dil bakımından yine beynelmilel kıymeti haiz büyük keşiflere doğru yürümekle beraber, bir müddetten beri memleketimiz de başlıyan sadeliğe doğru olan hareket daha teşkilâtlı ve daha nizamlı ve daha çok kuvvetli bir yürüyüşü takip etmektedir. Binaenaleyh halkevlerinin kültür çalışmasına fevkalâde büyük yardımı geçen ve ona rehberlik eden tarih ve dil cemiyetlerini büyük saygılarımla selâmlarım. Ayni maksat uğrunda çalışan müesseselerimizin çalışma usullerin de de bir birlik temini için halkevlerinin dil şubeleri direktif almak hususunda dil cemiyetine bağlanmıştır. Tarih şubesinin çalışmasını da bu şekle sokmak istiyoruz.

Güzel sanatlar

Tezyin sanatları müstesna olmak şartiyle güzel sanatların diğer kısımlarının ilerlemesine manî olan en kuvvetli sebeplerin mahiyetini maalesef dünkü dinî telâkkilerde aramalıdır. Resmin tarihimize yeni manada girişinin tarihî henüz asır bile yoktur. Buna rağmen milletin ruhunda yaşayan istidatlar çok kuvvetlidir. İşte bizim bu meselede en birinci vazifemiz bu istidatların inkişafına yer hazırlamaktır. Resim ve mimarî gibi zevklerin millete telkininde yaşadığımız zamanın millî ve bedii telâkkilerinden mülhem olmamız icap ettiğini de ilâveten arzederim.

Musiki ihtiyacı

Yakın zamana kadar ihmal edilen güzel sanatlardan biri de musiki şubesidir. Fakat musiki ihtiyacı cemyetlerde resim ihtiyacından daha kuvvetli olduğu için muhitin tazyiklerine rağmen mevlevilik ve bektaşilik gibi bazı dinî cemaatlerle saraylarda ve halk arasında musiki ihtiyacını tatmin etmek için açılan bu şubelerimiz bir çoklarında talimatnamemizin gösterdiği istikamete rağmen yanlış bir tarz ihtiyar edilmiştir. Binaenaleyh musiki meselesinde noktai nazarımızı daha vazih olarak tespit etmek zaruret ve mecburiyeti hasıl olmuştur. Resim ve mimarî işlerinde olduğu gibi musiki zevkinin inkişafına çalışırken asrın son telâkkilerinden mülhem olmamız icabediyor. Bunun için millî benliğimizin hayatını ve millî nameelerimizi beynelmilel musiki tekniği içinde ifade etmek istiyoruz. Bugün musiki diye aramızda yaşayan Bizans, Iran ve Arap namelerinin karışmasından hasıl olan saz ve fasıl musikisine nihayet vermek istiyoruz. En ileri milletlerle omuz omuza yürümek istediğimiz ve daha ileri adımlar atmak iddiasında bulunduğumuz bir zamanda, eski hayatın ruhunu terennüm eden musikinin yeni hayatımızla bir alâka ve nisbeti yoktur. Bu ifademizle millî musiki hayatını bitirmek istemiyoruz. Musiki de edebiyat ve sanat gibi şahsiyetin kuvvetli izleri ve renklerini taşıyan bir müessesedir. Şu hale göre temamiyle garp musikisini alarak millî musikimizi ihmal etmek hem millî kültürümüz ve hem de beynelmilel sanat alemi için bir hatadır. Vaktiyle Ruslar bir hataya düşmüşler ve onu sonra büyük zahmetlerle tamir edebilmişlerdir. Biz böyle bir hataya düşmeemk için tekrar edelim ki, biz millî hayatımızın terennümlerini ve millî benliğimizin nağmelerini beynelmilel musiki tekniği içinde ifadeye hazırlanıyoruz.

Bunun için şimdiden beynelmilel tekniğe alışmak ve onu hazmetmek ve ileride yetişecek genç istidatlara şimdiden bir mevki hazırlamak lâzımdır. İleride elbette bu milletin de Vağnerleri, Bethofenleri, Verdileri, Çaykovskileri yetişecektir. İşte bu büyük üstatlar garp tekniği içinde millî nağmeleri de koyacak ve tıpkı bugünkü Rus misikisi gibi, beynelmilel bir şöhreti haiz ve millî rengimiz içinde bir musikimiz doğacaktır. Bu büyük iş esas itibariyle Halkevlerinin vazifesinden ziyade, ait oldukları ihtisas şubeelrinin işi olduğu malûmdur. Halkevinin bu işteki rolü güzel sanatlara mensup olanları kucaklamak ve kıymetli istidatları himaye etmek ve muhitte bedii duyuş ve anlayiş seviyesini yükseltmektir. Halkevlerimizin bu şubesi muhtelif yerlerde hayli inkişaf etmiştir. Bütün Halkevlerimizde musiki şubesine kaydolunan aza miktarı 1852 dir.

(Devamı var)

RADYO

Bugünkü program

18 den 18,45 kadar Saz (Nihal Tevfik Hanım)

18,45 den 20 kadar Orkestra.

20 den 21,30 kadar Bedayii musikiye heyeti.

21,30 den 22 kadar Madam Riçi tarafından taganni.

22 den 22,30 kadar Gramofon, Ajans Borsa haberi, saat ayarı.

ANKARA, 1538 m.

12,30 Ankara Palas orkestrası, 18 Nihavent faslı 19 ajans haberleri, 19,15 plâk.

BUDAPEŞTE 550 m.

18,15 Strauss'un eserlerinden orkestra konseri, (Muganniye Mel Helene Ladan yi'nin iştirakile),20,35 (Die Dollar Prinzessin), isimli 3 perdeli Leo Fall'in opereti, 23,05 haberler, Müteakiben Sigan musikisi, 24,45 Mandis cazı .

VİYANA 517 m.

17,50 Andre Humer orkestrası (Taganili), Müsahabeler, 19,45 Hans Sassmann (Kendi eserlerinden), 20,25 Muhtelif şarkılar, 21 karışık neşriyat, 23,15 Buz sporlarında dünya şampiyonluğunu ilân 23,30 Fransk Fransız (Fransız Pa

18,45 , plâk 19 Taganili Almanca neşriyat, 20 Bründen, Halk musikisi, 21 Karnaval neşriyatı, 22,30 caz besteleri, 23 haberler.

Memlekette

60 kuruş için..

AYDIN (Milliyet) — Kayserili Yapıcı Mehmet usta ile şerik Kadri Belediye karşısındaki kahvede hesap görürlerken, aralarında 60 kuruş yüzünden ihtilâf çıkmış ve bu yüzden kavgaya başlamışlardır. Dil kavgası büyümüş, Mehmet Çavuş Bir odun kaparak Kadrinin başına vurmuş, Kadri de kamasını çekerek Mehmet Çavuşu sol böğründen tehlikeli surette yaralamıştır. Yaralıların ikisi de hastahaneye kaldırılmış, zabıta tahkikata başlamıştır.

İzmir - Denizli şosası

NAZİLLİ (Milliyet)—İzmir—Denizli muvasalasını temin edecek ana şosanın Kuyucaktan Karacasu şosasının bu yola birleştiği noktaya kadar olan kısmını mükellef amelelerle yapılmasına başlanmış ve 8000 metre mikâbı tesviye yapılmıştır.

Nazilliden Kuyucağa kadar olan kısmında da gidiş gelişi güçleştiren yerlere kaldırım inşası münakasaya konulmuştur.

Yeni Bursa maarif müdürü

BURSA, 25 — Yeni Maarif Müdürü Fâkir Bey şerefine tanzima çayı verilmiş ve bütün muallimler saat dörde kadar dansetmişler ve eğlenmişlerdir.

Bafrada tifo azaldı

BAFRA, 24 — Buradaki tifo vukuatı, şiddetli mücadele neticesinde azalmıştır. Hastalık tevakkuf devresine girmiştir.

Odun keserken cinaye

Tosyadan bildiriliyor: Birkaç gün evvel şehrimize birkaç saat mesafede bulunan Sevinçrevan ve Bayat köyleri arasında, odun kesme yüzünden bir kavga çıkmış, neticede Sevinçrevanlı Kel Ali oğlu İsmail, Bayatlı Hacı Hüseyin oğlu İsmaili tabanca ile öldürmüştür. Katil İsmailin kardeşi Sedat ta Sevinçrevanlı Kara Mehmet oğlu Mustafayı taşla öldürmüşlerdir. İki katil de yakalanmıştır.

Bir adam dondu

MALATYA, — Burada çok şiddetli bir kış hüküm sürmektedir. Karın fazlalığından gerek mülhakat, gerek şehir yolları kapanmıştır.

İş ve İşçi

Milliyet bu sütunda iş ve işçi istiyenlere tavassut ediyor. İş ve işçi istiyenler bir mektupla İş büromuza müracaat etmelidirler.

İşçi aranıyor

Taşrada bir yünlü kumaş fabrikası için muktedir bir Fen müdiri ve bir tecrübeli dokumacı ustası ve beş kadar birinci sınıf dokumaci aranılıyor. Müstacelen Milliyet idaresine müracaat olunması.

İş isteyenler

Çorum Ziraat mektebinin 1928 senesi mezunlarındanım her nerede olursa olsun her işte çalışırım. Adresim: Karaköy Yeni Cami kardeşim sok 3 No. Tevfik.

* * *

930 senesi Yüksek ticaret mektebinden mezunum askerliğimi bitirdim Ticarethanelerde ve fabrikalarda muhasiplik ederim fransızça ve pratik olarak rumca ve musevi lisanlarına aşınayım daktilo ile yazarım taşraya da giderim. Adresim: Kadırga doğramacı çıkmazı No. 1 İsmail.

* * *

Bendeniz Ayan mümeyyizliğinden mütekaidim. Hesaba, usulü defteriye mükemmel âşinayım, terzi yanında da çalışabilirim. Emrinize muntazırım.

Haydarpaşa, Yeldeğirmen, Tepe sokak 55 Fethi.

* * *

Tecrübeli muhasibim. Fransızca muhaberata ve bilcümle ticarî muamelâta aşınayim, oldukçada İngilizce bilirim. Öğleden sonra çalışabilirim. Bon referans. İdaremizde M. B. rumuzuna bildirilmesi.

* * *

İsparta orta mektebinden mezunum. Mektebe girmek için gelmiştim, bir parça geç kalmam münasebetile mektebe giremedim fakirim eski ve yeni yazıyı bilirim. Herhangi bir işte çalışabilirim, kaç para verilirse verilsin kaniim kendilerine lâzım olacak beyefendilerden bir an evvel çağırmalarını rica ederim. Adres: Gedik Paşada Çeşme sokağında 8 No. lu hanede İspartalı Arif.

Mes'ut bir nişanlanma

Operatör M. Kemal Beyin kerimeleri Münife Hanım ile Perzerin mutasarrıfı merhum Mustafa Rauf Paşanın ikinci oğlu iktısat doktorlarından Sait Rauf Beyin nişanlanma merasimi dünkü cuma günü M. Kemal Beyin apartımanlarında tesit edilmiştir. Gazi Hazretleri yaverlerinden bir zatı taraflarından kıymettar bir hediyeyi hâmilen göndermek lûtuf ve nezaketinde bulunmuşlardır. Merasimde ailece olmakla beraber bir hayli güzide zevat bulunmuş ve nişan yüzükleri Kolordu kumandanı Sükrü Naili Paşa ile sabık sefirlerden Galip Kemali Bey tarafından takılmıştır. Genç nişanlılara saadetler temenni ederiz.

İTTİHADI MİLLİ

Türk Anonim Sigorta Şirketinden :

İttihadı Milli Türk Anonim sigorta şirketi nizamnamei dahilisi mucibince ve Ticaret kanununun 361 inci maddesine tevfikan hissedaran heyeti umumiyesi 28 Mart 1933 tarihine müsadif salı günü saat onbirde şirketin Galatada Ünyon Hanındaki merkezi İdaresinde alelâde olarak içtima edeceğinden işbu içtimaa iştirak etmek için lâakal on hisse seendine sahip olan hissedaranın mezkûr senedatı kanunu ticaretin 371 inci maddesine tevfikan yevmi içtimadan asgarî bir hafta evel şirket merkezi idaresine tevdi ederek mukabilinde dühuliye varakası ahzeylemeleri rica olunur.

Bankaların makpuz ilmuhaberleri dahi hisse senedatı gibi kabul edilecektir.

Ruznamei müzakerat:

1 — Meclisi İdare ve Murakıp raporlarının kıraati

2 — Bilânço ve kârı zarar hesaplarının kabul ve tasvibi ile temettüatın tevzii ve Meclisi İdarenin tebriesi.

3 — Çıkan Meclisi İdare azalarının yerine diğerlerinin intihabı ve Meclisi İdare azalığına tayin olunan Mösyö Jan Lazyanın keyfiyeti tayininin tasvibi.

4 — Murakip tayini ile bunlara ait tahsisatın tespiti.

5 — Meclisi İdareye ait tahsisatın tespiti.

6 — Şirketle muamele icrası için Meclisi İdare azalarına mezuniyet itası.

Meclisi İdare

Türk Çimentosu ve Sukireçi Anonim Şirketinden :

Muteber gazetenizin 23 Şubat 1933 tarih ve 2528 numaralı nushasında neşredilen Heyeti Umumiyei Adiye ruznamei müzakerratının 3 üncü maddesine zeyldir:

Şirket nizamnamesinin 26 mcı maddesi mucibince Meclisi İdare tarafından 1932 senei hisabiyesi zarfında intihap olunan Meclisi İdare azalarının tastiki.

İstanbul 4 üncü icra memurluğundan:

İstanbulda Mahmutpaşada Tarakçılarda Daya Hatun mahallesinin 26 numaralı Çinili han içinde zemin katta eski ve yeni 1 No. lı havasız odanın tamamı 460 lira kıymeti muhammeneli olup rubu hissesi; ve yine zemin katta 2 numaralı 450 lira kıymeti muhammeneli havasız odanın tamamı ve yine ayni katta sekiz numaralı 625 lira kıymeti muhammeneli odanın tamamı; ve yine ayni katta 9 numaralı 625 lira kıymeti muhammeneli odanın tamamı; ve yine ayni katta 10 numaralı 600 lira kıymeti muhammeneli odanın tamamı; ve ayni handa üst katta 11 numaralı 500 lira kıymeti muhammeneli odanın tamamı; ve yine ayni katta 12 numaralı 625 lira kıymeti muhammeneli odanın tamamı; ve yine ayni katta 13 numaralı 625 lira kıymeti muhammeneli odanın tamamı; ve yine ayni katta 1, 2,3,4 ve 5 numaralarla murakkam beheri beşer yüz lira kıymeti muhammeneli beş odanın tamamı açık arttırmaya vazedilmiş olup 11 Mart 933 tarihinde şartnameleri herkese açıktır. 29 Mart 933 tarihine müsadif çarşamba günü saat 14 ten 16 ya kadar İstanbul Dördüncü İcra Dairesinde satılacaktır. Arttırmaya iştirak için yüzde yedi buçuk teminat akçesi alınır. Arttırma bedelleri muhammen kıymetlerinin yüzde yetmiş beşini bulduğu takdirde ihale yapılacaktır. Aksi halde en son arttıranların teahhüdü baki kalmak üzere arttırmanın on beş gün daha temdit edilerek 13 Nisan 1933 tarihine müsadif Perşembe günü ayni saatte en çok arttırana ihale edilecektir. 2004 numaralı İcra kanununun 126 ıncı maddesine tevfikan ipotek sahibi alacaklılar ile diğer alâkadarların ve irtifak hakkı sahiplerinin dahi gayrimenkuller üzerinde haklarını ve hususile faiz ve masrafa dair olan iddialarını evrakı müsbitelerile yirmi gün içinde İcra dairesine bildirmeleri lâzımdır. Aksi halde hakları Tapu sicilile sabit olmıyanlar satış bedelinin paylaşmasından hariç kalırlar. İşbu maddei kanuniye ahkâmına göre hareket etmek ve daha fazla malûmat almak istiyenlerin 932-1917 dosya numarasile memuriyetimize müracaatleri ilân olunur.

Müttehit Ermis Emniyet Kartal Konserve Fabrikaları

Türk Anonim Şirketi nizamnamei dahilisinin 22 inci maddesi mucibince şirketimiz hissedaranı 27 Mart 1933 tarihine müsadif pazartesi günü saat 9 buçuk da Beyoğlu Tepebaşi Hacopulo han 51 No. 2 inci katta sureti âdiyede inikat edecek olan Hey'eti umumiyede hazır bulunmak üzere davet olunur.

Ruznamei müzakerat:

1 — Meclisi idare raporunun kıraatı.

2 — Mürakip raporunun kıraatı.

3 — Tasarruf Komisyonu raporunun kıraatı.

4 — 1932 senesi hesabatının ve bilânçosunun tasdiki ve meclisi idare âzalarının tebriyei zimmeti.

5 — Nizamnamenin on birinci maddesi mucibince vazifeleri nihayet bulan üç meclisi idare âzasının intihabı.

6 — 1933 senesi için murakıp tayini ve ücretinin takdiri.

Nizamnamei dahiliyenin 23 ve 25 inci mevaddı ahkâmına tevfikan lâakal yirmi hisse senedi sahipleri asaleten veya vekâleten heyeti umumiye müzakeresine iştirake hakları olduğundan reylerini istimal için hissedaranın malik oldukları hisse senedatını ticaret kanununun 371 inci maddesi mucibince yevmü içtimadan bir hafta evvel İstanbul Balıkpazarında Maksudiye han zemin kat 9 numarada şirketin veznesine tevdi etmeleri veyahut hisse senetlerini Bankalardan birine tevdi ederek keyfiyeti tevdii mübeyin makpuz ilmuhaberlerini şirketin veznesine ita etmeleri rica olunur.

Meclisi İdare

ANADOLU ANONİM

Türk sigorta şirketinden :

Anadolu Anonim Türk sigorta şirketi hissedaran heyeti umumiyesi alelâde olarak 30 Mart 1983 tarihine müsadif perşembe günü saat ondörtte Ankarada Türkiye İş Bankasında içtima edeceğinden işbu içtimaa iştirak etmek için lâakal 10 hisse senedine sahip olan hissedaranın mezkûr senedatı yevmi içtimadan asgarî bir hafta evvel şirket merkezi idaresine tevdi ederek dühuliye varakası ticaret kanununun 370 inci maddesi mucibince ilân olunur.

Ruznamei müzakerat:

1 — Meclisi idare ve murakip raporlarının kıraati.

2 — Bilânçonun ve kârü zarar hesaplarının kabul ve tasvibi ile temettüatın tevziine karar verilmesi ve Meclisi İdarenin tebriesi.

3 — Kılıç Ali Beyin Meclisi İdare âzalığına intihabının tasvibi.

4 — Müddetleri hitam bulan Meclisi İdare âzalarının yerine yeniden intihap icrası.

5 — Murakiplerin intihabı ve tahsisatlarının tayini.

6 — Meclisi İdareye ait tahsisatın tespiti.

7 — Şirketle muamele icrası için Meclisi İdare âzasına mezuniyet itası.

Meclisi İdare

Hali Tasfiyede

Türkiyede Ticaret, Sanayi ve Ziraat Şirketi Milliyesi

DAVET İLÂNI

Şirket hissedarları 1933 seensi Martının 20 inci Pazartesi günü saat 11 de Beyoğlu'nda Taksim'de Valide Çeşme sokağındaki dairei merkeziyesinde sureti fevkalâdede içtimaa davet olunurlar.

Esas mukavelenamesinin 32 inci maddesine tevfikan, Lâakal 25 hissesi olan ve aşağıda gösterilen müddet zarfında depozito ettiğini ispat eden her hissedarın bu içtimaa iştirake hakkı vardır.

Her hissedar, Heyeti umumiyeye iştirak edebilecek diğer hissedar vasıtasile kendisini temsil ettirebilir.

Ruznamei müzakerat:

1 — Tasfiye muamelâtının netayici hakkında tasfiye memurlarile Murakıp raporunun tasvibi, Tasfiye memurlarile murakıbın ücretlerinin tayinile tasfiye masraflarının tesbiti.

2 — 31 Kânunevvel 1932 tarihinde kat'edilen hesabat ile mevcudu şirketin tevzii hakkında vaki olacak teklifin tasvibi.

3 — Tasfiye memurlarının tebriei zimmeti.

Hisse senetleri ilmuhaberleri içtimadan lâakal bir hafta evel:

İstanbul'da: Şirketin merkezine
Osmanlı Bankasına
Selânik Bankasına
Paris'te : Paris ve Felemenk Bankasına depozito edilmek lâzımdır.

Tasfiye memurları.

Diş tabibi
MUSTAFA ZEKİ
Muayenehane :
Üsküdar Atlama taşı, No. 53.
2

İstanbul ve Trakya Şeker Fabrikaları

TÜRK ANONİM ŞİRKETİNDEN:

Alpullu Şeker Fabrikasının İstanbul depolarından kristal toz şekeri atideki fiatla her isteyene bin kilodan eksik olmamak üzere satılır.

Kristal Toz, kilosu 36.75 kuruş

Taşradan vuku bulacak siparişler yüzde yirmisi peşin ve mütebakisi hamule senedi mukabilinde ödenmek üzere derhal gönderilir. Depodan itibaren bilcümle masarif ve mes'uliyet müşteriye aittir. Müşteri isterse sigorta ettirilir.

Adres: İstanbul, Bahçekapı 4 üncü Vakıf han 4 üncü kat, Telgraf adresi: İstanbul Şeker - Telefon: 24470-79

15

İst. Mr. Kumandanlığı Satınalma kom. ilânları

Süvari Binicilik mektebi ahırları tamiri 2-3-933 perşembe günü saat 14,30 da açık münakasası vardır. İsteklilerin şartnamesini görmek için her gün ve münakasasına girişeceklerin belli vakitte komisyonda hazır bulunmaları. (491) (616)
54

* * *

Dikim Evi ihtiyacı için taahhüdünü ifa edemiyen müteahhit namı hesabına 140,000 çift küçük kopça 28-2-933 salı günü saat 10 da pazarlıkla satın alınacaktır. İsteklilerin şartname ve örneğini görmek için sabah saat 9 dan ona kadar her gün ve münakasasına girişeceklerin belli vaktinde komisyonda hazır bulunmaları. (513) (847)
327

MAJİK SİNEMA VE FİLM

TÜRK ANONİM ŞİRKETİNDEN :

Hissedarlar umumî heyeti 19 Mart 933 tarihine müsadif pazar günü saat 16 da Taksim'de vaki idare merkezinde adi şekilde toplanacaktır. En az yirmi hisseye malik olan ve asaleten veya vekâleten iştirak etmek arzusunda bulunan hissedarların içtima gününden evvelki on gün zarfında 10 dan 12 ye kadar hisse senetlerini banka Komerçiyale İtalyananın İstanbul, Galata ve Beyoğlu Şubelerine tevdi ederek makpuz almaları lâzımdır.

Aşağıdaki ruznamede yazılı Bilânço, kâr ve zarar hesabile murakipler raporu şirketin idare merkezinde yukariki saatlerde hissedarlar tarafından tetkik edilebilir.

Ruzname: İdare Meclisi ve Murakipler raporunun kıraati 933 senesi bilânçosile kâr ve zarar hesabının tasdiki — muvakkat azanın memuriyetinin tasdiki — Meclisi İdare azasının ibrası, Müddetleri hitam bulan Meclisi İdare azasının intihabı, Murakiplerin intihabı — Meclisi İdare azasile Murakıplerin 932 senesine ait ücretlerinin tespiti — Yeni İdare meclisinin Şirket namına icrayi muameleye mezuniyeti.

3 üncü kolordu ilânları

Çatalca Müstahkem Mevki kıt'atı hayvanatının ihtiyacı için 32,000 kilo yulaf açık münakasa ile satın alınacaktır. İhalesi 20 Mart 933 pazartesi günü saat 11 dedir. Taliplerin şartnamesini görmek üzere her gün ve münakasaya iştirâk için mezkûr gün ve saatten evvel Fındıklı'da 3. K. O. Satınalma Komisyonuna müracaatları. (44) (840)

* * *

Birinci Fırka ihtiyacı için kapalı zarfla 230,000 kilo un münakasaya konmuştur. İhalesi 22 Mart 933 çarşamba günü saat 11 dedir. Taliplerin şartnamesini görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak için o gün ve vaktinden evvel Fındıklıda 3. K. O. Sa.Al. Kom. nuna müracaatları. (43) (839)

* * *

K. O. hayvanatı ihtiyacı için pazarlıkla 20,000 kilo ot satın alınacaktır. İhalesi 27 Şubat 933 pazartesi günü saat 14 tedir. Taliplerin şartnamesini görmek üzere her gün ve pazarlığına iştirak için o gün ve vaktinden evvel komisyona müracaatları. (40) (796)
251

* * *

23 üncü Fırka kıtaatı ihtiyacı için 213,100 kilo un kapalı zarf usulile münakasaya çıkarılmıştır. İhalesi 1 Mart 933 çarşamba günü saat 10 dadır. Taliplerin şartnamesini görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak edecekle rin tayin edilen vakitte İzmitte Fırka satınalma komisyonuna müracaatları. (3017) (544)
43

* * *

Haydarpaşa hastanesi için 6500 kilo süt açık münakasa ile alınacaktır. İhalesi 4 Mart 933 cumartesi günü saat 11 dedir. Taliplerin şartnamesini görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak için mezkûr saatte komisyonda hazır bulunmaları. (22) (561)
48

* * *

Harbiye dairesine 2,000: 2,500 adet çapalı kazma kılıfı açık münakasa ile alınacaktır. İhalesi 4 Mart 933 cumartesi günü saat 14 te 3 K. O. Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin şartnamesini ve nümunesini görmek üzere her gün ve iştirak için mezkûr saatte Fındıklıdaki komisyonda hazır bulunmaları. (25) (583)
50

* * *

Aydın A. 37. Sa. Al. Kom. dan: Aydındaki askerin dört aylık ekmeklik unu kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur. İhalesi 11 Mart 933 tarihine müsadif cumartesi günü saat 15 te Aydında Alay karargâhında yapılacaktır. Şartnamenin bir sureti Ankara Millî Müdafa Vekâleti, İstanbul 3 ncü Kolordu, İzmirde Müstahkem mevki, Denizlide A. 51 satın alma komisyonlarında vardır. Taliplerin yevmü mezkûrda ihale saatinden evvel 770 lira 54 kuruştan ibaret teminatı muvakkatlerile beraber teklifleri ni havi zarfların komisyonumuza tevdi edecekleri ilân olunur. (3025) (699)
108

* * *

Çorlu garnizonunda bulunan kıtat ihtiyacı için kapalı zarfla 140,000 kilo ekmeklik un satın alınacaktır. İhalesi 16 Mart 933 Perşembe günü saat 14 tedir. Taliplerin şartnamesini görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak için de tayin edilen gün ve saatte teminatlarile birlikte Çorluda 61. fırka satın alma komisyonuna müracaatları. (3027) (721)
226

* * *

61. F. Sa. Al. Kom. dan: Tekirdağında bulunan kıtat ihtiyacı için 191,000 kilo ekmeklik un kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 16 Mart 933 perşembe günü saat 15 tedir. Şartnameyi görmek ve almak istiyenlerin her gün ve münakasaya iştirak edeceklerin mezkûr gün ve saatte teminatlarile birlikte Çorluda 61. F. Sa. Al. Kom. nuna müracaatları. " (3028) (743) 227

Alemdar Zade Mehmet Vapuru

BÜLENT

VAPURU 27 Şubat Pazartesi günü (Zonguldak, İnebolu, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize ve Mapavriye azimet ve avdetle ayni iskelelerle Sürmene, Vakfıkebir, Görele ve Ünye'ye uğrıyarak avdet edecektir.
Acentası Alâiye han, No. 1. Tel.21037

KARADENİZ POSTASI

SULH vapuru 26 Şubat

PAZAR

günü Sirkeciden hareketle (Zonguldak, İnebolu, Ayancık, Samsun, Trabzon, Sürmene ve Rize) ye gidecektir.
Tafsilât için Eminönü Rıhtım han No. 2 ye müracaat. Tel. 20475.

İZMİR - PİRE - İSKENDERİYE POSTASI

(İZMİR) 28 Şubat salı 11 de.

TRABZON POSTASI

(GÜLCEMAL)

1 Mart çarşamba 18 de Galata Rıhtımından. Dönüşte Tireboluya da uğranılır.

İZMİR - MERSİN POSTASI

(ÇANAKKALE)

1 Mart çarşamba 10 da. İdare rıhtımından kalkarlar.

Laster Silbermann ve Şü.
Tel: 44647 - 6.

DOYÇE LEVANT Linye

Hamburg, Brem, Anvers, İstanbul ve Bahrisiyah arasında azimet ve avdet muntazam postaları.

Hamburg, Brem, Stetin, Anvers ve Roterdam'dan limanımıza muvasalâtı beklenen vapurlar:

ANDROS vapuru 25 şubata doğru.
APOLONİA vapuru 2 marta doğru.
AQUİLA vapuru 3 Marta doğru.
ANGORA vapuru 6 Marta doğru.
ALAYA vapuru 10 Marta doğru.

Burgaz, Varna, Köstence, Kalas ve İbrail için limanımızdan hareket edecek vapurlar

ANDROS vapuru 25-26 Şubata doğru.
AQUİLA vapuru 2-3 Marta doğru.
ANGORA vapuru 6-8 Marta doğru.

Yakında Hamburg, Brem, Anvers ve Roterdam limanları için hareket edecek vapurlar:

ULM vapuru 5-7 marta doğru.
ANDROS vapuru 8-10 marta doğru.
DELOS vapuru 12-13 marta doğru.

Yakında Londra için hareket edecek vapurlar

ULM vapuru 5-7 marta doğru.

Yakında Batuma hareket edecek vapurlar:

APOLONİA vapuru 2-6 marta doğru.
ALAYA vapuru 10-12 marta doğru.

Fazla tafsilât için Galata'da Ovakimyan hanında Laster Silbermann ve Şürekâsı vapur acentalığına müracaat.
Telefon: 44647-6

Emniyet Sandığı Müdürlüğünden:

Şevket ef. 17 Kânunuevvel 1932 tarihinde Sandığımıza bıraktığı para için verilen 37803 numaralı bonoyu kaybettiğini söylemiştir. Yenisi verileceğinden eskisinin hükmü olmıyacağı ilân olunur.

GRİPE Karış ASPİRİN BAYER Komprimeleri kullanınız
Taklitlerden Sakınınız

İŞ BANKASI KUMBARALARI

Kumbara Sahipleri
933 Birinci Kur'ası
1 nisanda çekilecek!

İş Bankası, memlekette tasarruf hareketini teşvik gayesile, kumbara sahiplerine her sene 5000 lira mükâfat veriyor.

Kur'aya girmek için: "1 mart 933 tarihine kadar tasarruf mevduatınız asgarî 5 lira olmalıdır„

Şubat sonuna kadar siz de bir kumbara alarak para biriktiriniz!

21

OMNİOM ŞARK SINAİ Anonim Şirketinden :

Ticaret kanununun 361 inci maddesile şirket mukavelenamesi ahkâmına tevfikan Omniom Şark Sinaî Anonim Şirketi hissedarları 1933 seensi Martının 29 una müsadif Çarşamba günü saat 11 de Galatada Agopyan Hanında şirket merkezinde inikat edecek adi heyeti umumiye içtimaına davet olunurlar.

Ruznamei müzakerat:

1 — Meclisi İdare raporu ile Murakıp raporunun kıraati,

2 — 1932 senesi muamelâtına ait hesabatın kabulü ve Meclisi idare azasının ibrası ve senei mezkûre netayici muamelâtına dair Meclisi idarenin teklifi,

3 — Umuru Şirketin İdaresine memur edilen aza aidatının tayini,

4 — Müddetleri hitam bulan azanın yerine intihabat icrası,

5 — Ticaret kanununun 323 üncü maddesine tevfikan şirketle muamelei ticariyede bulunmak üzre Meclisi İdare azasına mezuniyet itası,

6 — 1933 senei hesabiyesi için bir Murakıp tayini ile aidatının tespiti ve Murakıbin mazereti halinde ifayi vazife etmek üzre diğer bir zatın tayini,

Lâakal elli hisseye malik olupta mezkûr içtimada hazır bulunmak isteyen zevat ticaret kanununun 371 inci maddesine tevfikan içtima tarihinden bir hafta evel hisse senetlerini şirket merkezine tevdi etmelidirler.

Bankalara tevdi edilecek hisse senedatı makpuzları şirket merkezine tevdiat mahiyetinde olarak kabul olunacaktır.

Meclisi İdare

TASHİH — Gazetemizin 23 Şubat 933 tarihli nüshasında münteşir (TÜRK KÖMÜR MADENLER ANONİM ŞİRKETİ) serlevhali ve heyeti umumiyeyi içtimaa daveti mutazammın ilânın sonunda hissedaranın hisse senetlerini nihayet 23 Mart 1933 tarihine kadar şirketin idarei merkeziyesine tevdi etmeleri lâzımgeldiği yazılacak iken sehven 20 Mart tarihine kadar yazılmıştır. Tashihi keyfiyet olunur.

İstanbul Gümrükleri Başmüdürlüğünden:

Ankarada Gümrük komisyonculuğu yapmakta iken İstanbul Gümrüklerinde komisyonculuk yapmak üzere buraya geldiği anlaşılan Veliyettin efendinin bir mes'ele dolayısile Başmüdürlüğümüze müracaatı. (860)

Askerî fabrikalar ilânları

Askerî san'atlar mektebi talebesi için Mayıs 933 gayesine kadar alınacak (20400) kilo ekmeğin 23 Şubat 933 tarihinde münakasası icra edilmek üzere ilân edilmişti. Yevmi mezkûrda talip gelmediğinden mezkûr ekmeğin münakasası 6 Mart 933 pazartesine bırakılmıştır. Münakasaya girmek istiyenler 123 liradan ibaret muvakkat teminatlarını mal sandığına ve yahut üçüncü kolordu mes'ul muhasiplik veznesine teslim ve alacakları makbuzlar ile Tophanede eski salı pazarında askerî fabrikaları yollamasında satınalma komisyonuna müracaat eylemeleri. (856)

* * *

Ankara Merkez fabrikalarının mübrem ve müstacel ihtiyacı için şartnamesi mucibince 400 ton Lave Marin maden kömürü pazarlıkla mübayaa edilecektir. Vermek istiyenler 6 Mart 933 pazartesi günü Tophanede Eski salı pazarında askerî fabrikaları yollamasında satın alma komisyonuna müracaat eylemeleri. (857)

ÜROLOG - DOKTOR
Celâl Tevfik
İdrar yolları hastalıkları
Birinci sınıf mütehassısı
Sirkeci Muradiye cadd. No. 35.
23

ZAYİ - 314 tevellütlüyüm.Bakırköy Askerlik şubesinden almış olduğum tezkeremi bu kerre zayi ettim. Gazetenizle ilânını rica ederim efendim. Adres: Bakırköy Taş İskelede kahveci Saban.

İstinye Tamir Havuzlarıla Tezgâhları Türk Anonim Şirketi Hissedaranına ilân :

Ticaret kanununun 361 inci maddesi ve nizamnamei dahilinin 24 üncü maddesile mevaddı müteakibesi mucibince İstinye tamir havuzlarile tezgâhları Türk Anonim şirketi hissedaran heyeti umumiyesi bervechiati rüznamei müzakeratta münderiç mevadın müzakeresi zimninda işbu 1933 senesi şehri martın 28 inci salı günü saat on dört buçukta şirketin Galatada merkez rıhtım hanında ikinci katında kain merkezi idaresinde sureti adiyede içtimaa davet olunur.

Ruznamei müzakerat:

1 — 1932 senesi muamelâtına ait meclisi iadre raporu ile murakip raporunun kıraatı.

2 — 1932 senesi hesabatının tasdiki ve meclisi idarenin tebriyei zimmeti.

3 — Müddeti memuriyetleri hitam bulmuş olan meclisi idare azalarının yerine aza tayini.

4 — Murakıp tayini ve tesviye olunacak ücretin tespiti.

5 — Meclisi idare azalarına ita olunacak hakki huzurun tayini ve müdire verilecek maaşın tayini hakkında meclisi idareye selâhiyet itası.

6 — Gerek şahsen kendi namlarile ve gerek sair şirketlerin meclisi idare azasi yahut müdürü sifatile şirketle akti muamele hususunda meclisi idare azalarına müsaade itasi.

Heyeti umumiye asaleten veya vekâleten lâakal yirmi hisse senedine malik hissedarandan teşekkül eder, işbu içtimaa bilasale veya bilvekâle iştirak etmek isteyen hissedaran kanunu ticaretin 371 inci maddesile nizamnamei dahilinin 25 inci maddesi hükmüne tevfikan malik oldukları hisse senetlerini veyahut müessesatı maliye tarafından mutavesikaları yevmi içtimadan bir hafta evvel şirketin Galatadaki merkezi idaresine tevdi eylemeleri lâzımdır.

Dr. İHSAN SAMİ
GONOKOK AŞISI
Belsoğukluğu ve ihtilâtlarına karşı pek tesirli ve taze aşıdır. Divanyolu Sultan Mahmut türbesi No. 189.
29

Ankarapalastaki Karnaval Eğlenceleri

Umumî arzu üzerine

2 Marta bırakıldı

Yemek mecburidir

Kostüm: Suvare elbisesi yahut Travesti. Yemek beş lira

Meşrubat mutat tarife...

İstanbul Belediyesi İlânları

İstanbul Belediyesinden : İskele ve bölüklerde münhal hamallık kalmamış olduğundan ilân tarihinden itibaren müracaat edilmemesi ve hamal kaydına başlandıktan sonra hamallık istiyeceklerin matbu talep varakalarını hamallar cemiyetine imlâ ettirip istida makamına kaim olmak üzere İktisat Müdürlüğüne getirmeleri ilân olunur. (863)

Beşiktaş Belediyesinden : Başı boş olarak bir keçi bulunmuştur. Üç gün zarfında sahibi çıkmazsa satılacaktır. (865)

Fethiye kazası malmüdürlüğünden

Kaza balık saydiye resmini 3 seneliği 1297 lira bedelle müzayedeye konulmuştur. Taliplerin ihale günü olan 28-2-933 tarihinde muracaatları. (760)

320

Gedikpaşada Jandarma Satınalma komisyonundan:

Satın alınması mukarrer aşağıda cins ve miktarları yazılı "üç" kalem malzemenin ayrı ayrı kapalı zarf münakasaları isimleri hizalarında gösterilen tarih ve saatlerde yapılacağından isteklilerin şartnamelerle nümuneleri görmek üzere her gün ve münakasalara girmek için talip olacakları kaleme ait ilk teminat ve teklifnamelerile beraber mezkûr günde muayyen saatlere kadar komisyonumuza müracaatları. (803)

Malzemenin cinsi ve miktarları	Münakasa tarihi	Günü	Saati
200 ilâ 300 eğer takımı	18/3/933	Cumartesi	10 da
23000 takım kısa kol bacak çamaşır	18/3/933	Cumartesi	14 te
7700 kilim	18/3/933	Cumartesi	15 te

SATİE

Mahdut mikdarda

ELEKTRİK SU ve BANYO ISITICI CİHAZLAR İMAL ETMİŞTİR.

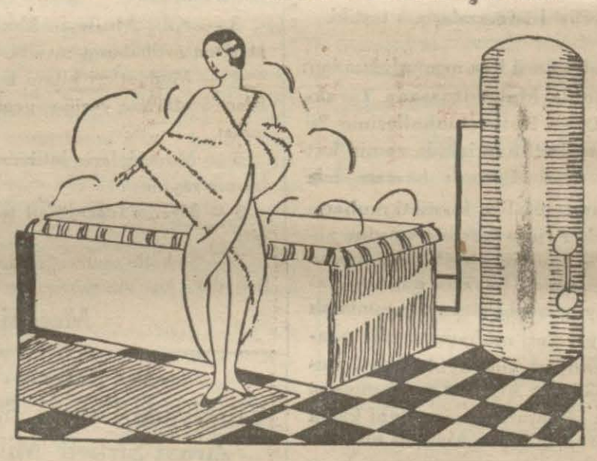

12 ilâ 48 ay vade ile

Satılacak olan bu aletleri tedarik etmek için acele ediniz.

Elektrik Şirketinin bu cihazlara sahip olanlara tatbik ettiği tarife hakkında malûmat isteyiniz:

306

Romatizma - Siyatik

BEL ve ARKA ve soğuk algınlığından husule gelen ağrılardan kurtulmak için:

RUMATİZAL

Mahlûlü

Sür'atle sıhhat ve neşenizi iade eder. Ecza depolarile eczanelerde satılır.

195

Satılık dükkân maa odalar

ÜSKÜDAR MALMÜDÜRLÜĞÜNDEN:

Üsküdarda Gülfem hatun mahallesi Karacaahmet caddesinde 120-140 numaralı dükkân ma oda muhammen kıymeti 5680 liradır. Müzayede 11-3-933 cumartesi saat on beşte kapalı zarf usulile Üsküdar malmüdürlüğüne müracaatları. (779)

232

Devlet Demiryolları idaresi ilânları

33 ton delikli bakır antrtuvaz çubuğunun kapalı zarfla münakasası 13 Nisan 933 perşembe günü saat 15 te Ankarada İdare binasında yapılacaktır.

Fazla tafsilât Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde üçer liraya satılan şartnamelerde yazılıdır. (835)